

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 80 pett vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati pett vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflova ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uradništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.551.

Kaj bo storila Moskva?

Po švicarskih informacijah se pripravljajo v Kremlju »dogodki senzacionalnega pomena« — Dvoje možnosti: ali bo Rusija zapustila dosedanjo politiko čakanja, ali pa bo vodila še nadalje politiko oborožene nevtralnosti

Curih, 17. okt. i. Švicarski listi poročajo iz moskovskih političnih krogov, da se z vrnitvijo nemškega poslanika grofa von Schullenburga v Moskvo pričnajo važni diplomatski razgovori. V spremstvu poslanika Schullenburga je tudi nemški strokovnjak za vzhodna vprašanja dr. Kleis. Predsednik vrhovnega sveta sovjetov Molotov bo še danes sprejel oba nemška diplomatska predstavnika, ki mu bosta predložila nemške protipredloge in ponudbe. Opaža se, da so v Kremlju neobičajno rezervirani, a sovjetskemu tisku so bila dana navodila, da glede zunanjepolitičnih vprašanj podčrtava, da je »nevtralnost temelj sovjetske zunanje politike«. Nemško-ruski razgovori se ne bodo nanašali samo na Vzhod, temveč tudi na Finsko. V nemških krogih v Moskvi se opaža značilen optimizem in pričakujejo se »dogodki senzacionalnega pomena«. Po nemško-ruskih razgovorih bodo sledili rusko-japonski razgovori, na podlagi katerih bi Japonska rada dosegla sporazum, da Rusija usvari dobavo orožja Kitajski. Tudi japonski krogi

v skladu z nemškimi naglašajo, da se bodo odigrali izredni dogodki, ugodni za države osv. V drugih poučenih diplomatskih krogih v Moskvi pa vse te optimistične presoje osovinskih držav skeptično motrijo. Na podlagi raznih znakov je treba sklepati, da bo Kremelj zapustil svojo dosedanjo politiko čakanja Trojni pakt ki pomeni odkrito vojni zvezo se po pojmovanju onih, ki dobro poznajo Stalina, v Kremlju smatra za pakt, kateremu manjka praktični pomen. Kaže, da je v tem pogledu misljenje v Kremlju soglasno. Zaradi tega ta pakt po mišljenju sovjetskih državnikov ne more povečati nevarnosti, katere se Rusija že deli časa zaveda. Obrambne mere opreznosti, ki jih je povzela od Vzhodnega do Crnega morja, so bile znatno povečane, odkar so nemške čete vkorakale v Rumunijo. Čuječa nevtralnost, izboljšanje strateškega položaja in defenzivna zasedba izvidniških mest je po mišljenju Kremlja še vedno najboljšo orožje, ki se ga lahko Rusija posluži v tej razburilni diplomatski igri.

Angleška sodba
Curih, 17. okt. e. »Neue Zürcher Zeitung« javlja iz Londona: »Times« sodijo, da bo po povratku nemškega in turškega poslanika v Moskvo kakor tudi pri prihodu japonskega poslanika nastala zelo intenzivna borba okoli Kremlja. Glavna naloga nemškega poslanika Schullenburga bo vsekakor prepričati vsako rusko-angleško zблиžanje, med tem ko bo japonski poslanik stremel za tem, da pregovori rusko vlado, da ustavi vsako pomoč Kitajski. »Times« mislijo, da vsekakor Stalina ne bo mogoče odvrniti od stroge nevtralnosti. V Londonu pa so prepričani, da bo Rusija vsekakor izpolnila lojalno svoje zavezniške obveze napram Turčiji.

Francoski glas
Madrid, 17. okt. e. Diplomatski urednik »Tempsa« posveča glavno pažnjo povratku nemškega veleposlanika grofa Schullenburga in odhodu novega japonskega poslanika iz Tokia v Moskvo. Ob tej priliki

razmotriva list tudi o položaju in zadržanju Rusije po sklenitvi trojnega pakta med Nemčijo, Italijo in Japonsko. List ugotavlja, da se položaj in zadržanje Rusije po podpisu tega pakta nista prav nič spremenila in da vodi Sovjetska unija še nadalje politiko oborožene nevtralnosti.

Pred pogajanjmi z Japonsko
New York, 17. okt. e. Po vesteh iz Tokia se bodo v najkrajšem času v Moskvi pričeli razgovori med Rusijo in Japonsko glede podpisa nenapadnega pakta.

Tokio, 17. okt. s. (Ass Press). Japonski listi zopet obširno iščejo o možnosti podpisa nenapadnega pakta med Japonsko in Rusijo. Listi pravijo, da bi bila taka pogodba naravna posledica zveze, ki jo je sklenila Japonska nedavno z Nemčijo in Italijo.

Tudi ameriški informatorji na Japonskem poročajo o možnosti sklenitve japonsko-ruske nenapadnega pakta. Izražajo pa dvome, da bi taka pogodba prinesla eni ali drugi strani mnogo koristi.

Rusko turški odnosi
Ankara, 17. okt. s. (Reuter). Turški predsednik İsmet İnönü je včeraj sprejel novega ruskega poslanika pri turški vladi Vinogradova. Pri sprejemu je bil navzoč tudi vrhovni poveljnik turške vojske marsal Cakmak.

Imenovanje ruskega vojaškega atašeja v Londonu
London, 17. okt. o. »Exchange Telegraph« poroča, da je Rusija imenovala svojega vojaškega in letalskega atašeja v Londonu. Za vojaškega atašeja je bil imenovan polkovnik Sklarov, za letalskega polkovnik Svecov.

Ruskemu poslanstvu v Londonu že od leta 1937. niso bili dodeljeni nikakoli vojaški atašeji. Imenovanje pa se ne sme tolmačiti kot nekaj preokret ruske politike do Anglije. Imenovanje obeh atašejev je bilo v načrtu že z davnejšim, odlagalo pa se je zaradi tega, ker je bilo potovanje v Anglijo od izbruha vojne dalje zelo težko.

Jutri se odpre pot skozi Birmo

V kitajskem zunanjem ministrstvu izjavljajo, da bo prejela Kitajska vojni material predvsem iz Amerike

Rangoon, 17. okt. s. (Reuter) Kakor je bilo uradno že sporočeno, bo pot skozi Birma na Kitajsko jutri zopet odprta.

Cunking, 17. okt. s. (Ass. Press). Na kitajski strani ceste iz Birme čakajo že veliki transporti, ki bodo takoj po otvoritvi ceste pričeli s prevozom vojnega materiala v notranjo Kitajsko.

V kitajskih krogih izjavljajo, da se bodo Kitajci skušali izogniti vsaki preveliki koncentraciji transportov, da na ta način v naprej onemogočijo, da bi japonski letalski napadi na cesto povzročili preveliko škodo. Kitajcem tudi ni na tem, da bi ves vojni material po cesti skozi Birmo prejel čim prej, temveč predvsem žele, da imajo zagotovljeno stalno, čeravno počasno dobavo vojnega materiala. Najprej bo poslan po zopetni otvoritvi ceste predvsem on material, ki je potreben za obrambo Cunkinga pred letalskimi napadi in za popravila, ki so jih povzročili napadi na mesto.

Compton je sredi izjavil, da so nove ameriške vojni ladje sedaj tako opremljene, da po možnosti manevriranja kakor tudi po ekonomiji svoje opreme in po hitrosti prekašajo vse druge vojni ladje na svetu.

Siamske grožnje
Bangkok, 17. okt. s. (Stefani). Siamski listi so pričeli zopet s silovito kampanjo proti francoski Indokini. Listi pišejo, da bo v primeru, če zakonite siamske zahteve ne bodo upoštewane, siamski narod zaprosil vlado, da poseže po oboroženi intervenciji proti francoski Indokini.

V Bangkoku je prišlo ponovno do velikih javnih demonstracij proti francoski Indokini.

Hanoi, 17. okt. s. (Stefani). Ker se je razmerje med francosko Indokino in Siamom (Thailandom) zopet poostriilo, so francoske oblasti v Indokini v obmejnih predelih ob siamski meji podvezle izredne vojaške ukrepe. Zdi se, da francoska vlada v Indokini ne bo pristala na koncesije Siamu in da se bo uprla vsaki oboroženi akciji s strani Siama.

Kanada ustavi izvoz svinca na Japonsko
Ottawa, 17. okt. s. (Reuter) Kakor poročajo kanadski listi, je kanadska vlada brez posebnega obvestila ustavila izvoz svinca iz Kanade na Japonsko. Kanadska vlada odsej enostavno ne bo več izdajala dovoljenj za izvoz svinca na Japonsko.

Vojna na Kitajskem
Cunking, 17. okt. s. Po ruskih informacijah so japonske čete v srednji Kitajski izvedle dvakrat napad na mesto Ninghsiang. Pri prvem napadu je sodelovalo 2000 japonskih vojakov, pa je bil napad odbit. Drugi dan so dobili Japonci ojačanja in so napade ponovili. Zopet pa so Kitajci prepričali zavzetje mesta.

V severni Kitajski so v teku boji med kitajskimi in japonskimi četami v severnem delu province Šansi. Japonska vojska je morala zaprositi za ojačanja.

V južni Kitajski so Kitajci v južnozapadnem delu province Kuangsi napadli več japonskih garnizij.

Izjava predsednika filipinske republike
Manilla, 17. okt. AA. (Domej) Predsednik filipinske republike je sprejel zastopnike tiska in jim na kratko razložil svoje poglede na sedanji mednarodni položaj. Rekel je med drugim, da ne veruje, da bi bili Filipini v bližnji bodočnosti zapleteni v vojno. Znano mu je, da se na Filipinih pogosto sliši mnenje, da bo pre, ali slej moralo priti do vojne med Japonsko in Zedinjenimi državami. Toda, je pristavil predsednik, osebno sem prepričan, da vsaj v naslednjih 18 mesecih naša prestolnica Manilla ne sme misliti na letalske bombe in na ostale vojne strahote.

Ko je govoril o sklepu vlade Zedinjenih držav, da umakne svoje državljane iz posebno ogroženih krajev na Daljnem vzhodu, je predsednik filipinske republike rekel, da bo po zgledu Zedinjenih držav tudi filipinska vlada bržkone umaknla Filipince iz tistih krajev. Na koncu je predsednik podudral, da je izdala filipinska vlada vse ukrepe, da bi uredila prehrano države.

Nenaden prihod angleškega vojnega ministra v Egipt

Angleško zaupanje v turško odločnost — Veliko zanimanje v grških političnih krogih

Kairo, 17. okt. s. (Reuter). Angleški vojni minister Anthony Eden, ki je včeraj nenadoma prispel v Egipt, je bil sprejet v avdienco pri kralju Faruku. Eden bo imel v Egiptu važne konference z vrhovnim poveljnikom angleške vojske na Bliznjem vzhodu sirom Archibaldom Wavelkom. Po uradnih informacijah je namen Edenovega prihoda v Egipt, da študira vojaški položaj na Bliznjem vzhodu.

Posebni poročevalci angleške radijske družbe v Egiptu javlja, da bo Eden inspiriral vse oddelke angleške vojske na Bliznjem vzhodu. Eden dobro pozna razmere v Egiptu in ima dobre stike tudi z egiptskimi krogi. Poročevalec pravi, da je angleška vojska na Bliznjem vzhodu sedaj v polni pripravljenosti.

Nadalje omenja poročevalec, da v Egiptu pozorno zasledujejo razvoj položaja na Balkanu, da pa nimajo v angleških vojaških krogih nobene bojzani zaradi možnega razvoja dogodkov. Angleži izražajo popolno zaupanje v odločnost Turčije za primer oboroženega spopada.

Atene, 17. okt. e. V tukajšnjih političnih krogih vlada veliko zanimanje za potovanje angleškega vojnega ministra Edena v Egipt. Poudarjajo, da se njegova misija n ebo omejila samo na razgovore strateškega značaja z vrhovnim poveljnikom angleških vojnih sil v Egiptu generalom Wavelkom, temveč želi angleška vlada, da se popolnoma pojasi stališče Egipta.

Kakor se izve, je general Wavel predlagal angleški vladi uvedbo vojne diktature v

Egiptu. Kot značilno se smatra, da je v zvezi z bivanjem Edena v Egiptu predsednik vlade skupaj s predsednikom parlamenta izdal odlok, da se egiptski parlament, ki je bil sklican za 5. november, ne skliče.

Misija angleškega poslanika v Sofiji

Sofija, 17. okt. e. Angleški poslanik v Sofiji Rendell je odpotoval z ekspresom v Carigrad. Sodijo, da se bo v Ankari sestal s tamošnjim angleškim poslanikom v Turčiji. Stvar je toliko bolj zanimiva, ker je bil poslanik Rendell popreje sprejet pri bolgarskem kralju Borisu, poleg tega je imel pa zadnje čase tudi več sestankov z ministrskim predsednikom Filovom, ki zamenjuje obolelega zunanjega ministra. Poudarjajo, da je imel poslanik Rendell lani za časa diplomatske akcije na Balkanu tudi več sestankov z angleškim poslanikom v Ankari. Njegovo misijo smatrajo za zelo važno, ker bodo v kratkem tudi razgovori med Turčijo in Rusijo, čeprav je bilo to demantirano. British United Press izve iz merodajnih angleških krogov, da je odšel Rendell na običajni obisk k angleškemu veleposlaniku pri turški vladi Knatchbullu-Hughessenu. Po načrtu angleškega zunanjega ministrstva se namreč od časa do časa angleški poslaniki v balkanskih državah sestajajo v svrhu konzultacije.

Velika diplomatska aktivnost v Washingtonu

Sprejemi pri predsedniku Rooseveltu — Ruski veleposlanik Umanski pri Wellesu — Posvetovanje južnoameriških držav

Washington, 17. okt. s. (Reuter) V zvezi z zopetno otvoritvijo ceste skozi Birmo se je opazila sredi velika diplomatska aktivnost. Predsednik Roosevelt je sprejel avstralskega poslanika Caseya ter je imel z njim daljši razgovor. Prav tako je Casey posetil zunanjega ministra Hulla. Razgovori so se nanašali, kakor se izve iz diplomatskih krogov, na razvoj položaja na Daljnem vzhodu. Avstralski poslanik je izjavil pozneje novinarjem, da se je razgovarjal s predsednikom Rooseveltom in zunanjim ministrom Hullom o vseh vprašanjih, ki zanimajo Avstralijo.

Washington, 17. okt. s. (Ass. Press) Ruski veleposlanik Umanski je sredi posetil podtajnika za zunanje zadeve Sumnerja Wellesa ter je imel z njim razgovor, ki je trajal nad eno uro. Kakor se je izvedelo, je bilo na sestanku zopet proučeno vprašanje izboljšanja rusko-ameriških odnosov.

Washington, 17. okt. e. Razgovori med predstavniki Zedinjenih držav in Južne

Amerike za zaključitev vojaškega in diplomatskega sporazuma se nadaljujejo. Vojni strokovnjaki Zedinjenih držav so si že ogledali oporišča, ki prihajajo za Severno Ameriko v poštev. »New York Times« pišejo, da so dopotovali v Zedinjene države načelniki generalnega štaba braziljske vojske in inspektor argentinskih vojnih sil skupno s predstavniki Venezuele, Columbie Peruja in drugih držav latinske Amerike, ki bodo vodili razgovore glede sklenitve vojaškega in diplomatskega sporazuma.

Cordell Hull bo govoril
Washington, 17. okt. AA. (Havas) Državni tajnik za zunanje zadeve Cordell Hull bo govoril 25. oktobra. Govoril bo o ameriški zunanji politiki.

Ameriške vojne ladje najmoderneješe
Washington, 17. okt. s. (Ass. Press) Podtajnik ameriškega mornariškega ministrstva

Evakuacija Američanov

Hongkong, 17. okt. s. (Ass. Press) Sto ameriških državljanov je bilo sedaj že evakuiranih iz severne Kitajske, in sicer je to osebe ameriškega poslanstva v Pekingu in tamkajšnji ameriški trgovci. Za takojšnjo evakuacijo z Daljnega vzhoda se je prijavilo doslej 2800 ameriških državljanov, in sicer tretjina iz Japonske, tretjina iz Sanghaja, ostali pa iz Hongkonga.

Japonska vlada zahteva pojasnila

Tokio, 17. okt. s. (Ass. Press) Na izrecno japonsko željo se je ameriški veleposlanik Grew včeraj zglasil v japonskem zunanjem ministrstvu. Kakor se je izvedelo, je želela japonska vlada dobiti pojasnilo o vzrokih odpoklica ameriških državljanov z Daljnega vzhoda. Ameriški uradni krogi pa se o teh vzrokih sploh nečesto izraziti.

Ameriški zakon o zaščiti države

Washington, 17. okt. j. (DNB) Predsednik Roosevelt je podpisal zakon, s katerim se prepoveduje podeljevanje ameriškega državljanstva tistim pripadnikom kake tuje dežele, ki pripadajo katerikoli organizaciji, ki je sovražna sistemu vladavine Zedinjenih držav. Prav tako se ne dovoljuje podelitev državljanstva vsem takim osebam, ki so kakorkoli z besedo ali s pismom propagirali nasilno odstranitev sedanjega ameriškega režima.

Dogodki v Rumuniji

Rumunski listi o pomenu nemškega vojaštva v Rumuniji — Rusi utrjujejo mejo v Bukovini in Besarabiji

Bukarešta, 17. okt. AA. (DNB) Rumunski listi pišejo o važnosti nemškega vojaškega odposlanstva v Rumuniji.

List »Action« piše med drugim, da je upravitelj države general Antonescu na banketu, ki je bil prirejen na čast nemškemu vojaškemu odposlanstvu, poudaril naloge tega odposlanstva in sodelovanje nemške vojske z rumunsko vojsko. List poudarja, da ima nemško vojaško odposlanstvo nalogo okrepiti varščine, ki so bile Rumuniji dane na Dunaju. Poleg tega pa bo nemško vojaško odposlanstvo proučevalo rumunsko vojsko. Upravitelj države general Antonescu želi, da bi Rumunija imela močno in dobro izvežbano vojsko.

List »Seara« piše, da pri današnjih razmerah ni dovolj imeti junaško vojsko, ampak je potrebno, da je ta vojska opremljena z najmodernejšim orožjem in izvežbana tako, kakor to današnja tehnika zahteva. Ob koncu poudarja list, da je cilj nemškega vojaškega odposlanstva ta, da sodeluje pri obnovi rumunske vojske.

Bukarešta, 17. okt. s. Associated Press poroča, da Nemci še vedno pošiljajo razstavljene podmornice po Dunavu v Rumunijo. Podmornice naj bi služile baje za vžbanje v novem nemškem mornariškem oporišču v Črnem morju.

Bukarešta, 17. okt. s. (CSB) V kratkem prispje v Rumunijo posebna italijanska mornariška misija.

Bukarešta, 17. okt. e. Vlada je izdala odlok, po katerem je prepovedano bivanje vsem židom v rumunskem petrolejskem ozemlju. Oblasti v Prahovu, Ploestiju in

Targovištu so izdale židom navodila, da morajo takoj zapustiti to ozemlje.

Izgnan ameriški poročevalec

Bukarešta, 17. okt. s. (Tass) Rumunske oblasti so odredile, da mora poročevalec ameriške radijske družbe Columbia v 30 dneh zapustiti Rumunijo.

Ankara, 17. okt. s. (Reuter). Turški radio javlja, da so po vsej Rumuniji razširjeni letaki, ki kritizirajo sedanji režim in sedanje stanje v Rumuniji.

Pred likvidacijo spora z Madžarsko

Budimpešta, 17. okt. e. V zvezi z delom nemško-italijanske mešane komisije, ki proučuje spor med Rumunijo in Madžarsko, prinašajo madžarski listi informacije, da se delo komisije že bliža svojem koncu in da se že sedaj lahko smatrajo spor na vprašanja za likvidirana.

Ruska vojska ob rumunski meji

Bukarešta, 17. okt. s. British United Press javlja, da so pričeli Rusi z utrjevalnimi deli ob meji v Bukovini in Besarabiji.

Bukarešta, 17. okt. s. (Ass. Press) Tukajšnje sovjetsko poslanstvo je demantiralo vesti o koncentraciji sovjetske vojske na rumunski meji. Prav tako demantira poslanstvo, da bi bile ruske čete preko-radije rumunsko mejo.

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

London zopet glavni cilj

Nemški letalski napadi preteklo noč niso bili tako siloviti kakor v prejšnjih dveh nočeh

London, 17. okt. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem današnjem jutrnjem komunikatu:

Sovražna letala so preteklo noč vrгла bombe na več delov Anglije, toda London je bil zopet glavni cilj napadov. Škoda, ki je bila povzročena v Londonu, ni večjega obsega. V glavnem so bile zadete stanovanjske hiše. Le manjše število industrijskih zgradb je bilo poškodovanih. Po dosedanjih podatkih število človeških žrtev ni veliko.

Drugi v Angliji je bilo napadeno ozemlje ob reki Mersey in neko mesto v srednji Angliji. Nadalje je bilo bombardiranih več točk v Angliji, v Walesu in na škotskem. Celotni obseg škode je majhen.

London, 17. okt. s. (Reuter). Nemški letalski napadi na London preteklo noč niso bili tako siloviti, kakor prejšnji dve noči. Najbrže je nemška letala v prvem delu noči ovirala zelo slabo vreme, dež in oblaki. Kljub temu je nekaj letal vrгла brez cilja bombe na London tudi v prvem delu noči. Pozneje so se oblaki nekoliko dvignili, nemška letala pa so nadaljevala v brezciljnim bombardiranjem. Učinek napadov po dosedanjih podatkih ni bil velik. Napad na London se je pričel že zelo zgodaj.

V Liverpoolu je bilo pri napadu zadeto neko javno zgradbišče v zaslanem jarku. Pri tem je bilo več človeških žrtev, med njimi tudi več smrtnih. Drugo enako zgradbišče v bližini ni bilo zadeto in je bilo v njem le malo oseb poškodovanih od drobcev bomb. V Liverpoolu je bilo pri napadu poškodovanih tudi več hiš. Na neko mesto v srednji Angliji je bilo vrženi več eksplozivnih bomb, ki pa so povzročile malo škode in zelo malo žrtev.

Na neko mesto v notranjosti južnozgodnje Anglije so vrгла nemška letala 10 eksplozivnih bomb, nakar pa so se pod ognjem protiletalskega topništva takoj zopet umaknili.

Po dosedanjih podatkih so bili v teku noči trije nemški bombniki nad Anglijo sestreljeni. Prvi se je zrušil že uro po začetku napada v grofiji Hertford. 50 km severno od Londona. Letalo se po padcu še eno uro gorelo. Vsi letalci so bili ubiti. Drugo letalo je bilo sestreljeno pri Harwichu ob vzhodni obali v južni morjem, preden je doseglo obalo. Tudi tu je bila vsa posadka ubita. Tretje letalo je bilo

proti jutru sestreljeno nad severnim Walesom. Zopet ni bilo nikogar od posadke mogoče rešiti. Vsa tri letala je sestrelilo protiletalsko topništvo.

Angleški napadi na nemška oporišča

London, 17. okt. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo je objavilo davi naslednji komunikat: Preteklo noč so izvršili angleški bombniki napade na več pomorskih oporišč v Nemčiji in na neko pomorsko oporišče v nemškem okupiranem ozemlju. Nadalje je bila med drugim napadena neka važna tovarena sintetična goriva v Srednji Nemčiji.

Angleški podatki o letalskih izgubah

London, 17. okt. s. Po uradnih podatkih je bilo pretekli teden nad Anglijo sestreljenih skupno 71 nemških letal, in sicer 46 lovcov, 22 bombnikov in 3 hidroplani. Angleži so v istem času izgubili 53 letal, in sicer 45 lovcov in 8 bombnikov. 27 pilotov angleških lovskih letal je rešenih.

Angleži potopili nemški konvoj

London, 17. okt. s. (Reuter). Angleška admiraliteta je snoči objavila komunikate, v katerem poroča, da so angleške vojske ladje popolnoma uničile nemški konvoj, v katerem so bile tri nemške vojaške preskrbovalne ladje in dve spremljaški vojni ladji. Ena izmed potopljenih preskrbovalnih ladij je imela 7000 ton, druge pa so bile manjše tipe. Ena izmed ladij je eksplodirala preden se je potopila. Komunikat admiralitete ne pove, kje je bil izvršen napad.

Dalje javlja komunikate, da je angleška podmornica napadla neko drugo 7000 tonsko nemško trgovsko ladjo ter jo zadela s tremi torpedi.

Češka eskadrila

London, 17. okt. br. (Reuter). Neke češka letalska eskadrila, ki že šest tednov sodeluje v letalskih borbah nad Anglijo, je v tem času sestrelila 38 nemških letal. Več ko dvajset izmed njih je bilo bombnikov.

Novi angleški krediti

Finančni minister Wood o vojnih stroških — Obvezno zavarovanje za poškodbe po letalskih napadih

London, 17. okt. s. (Reuter). V spodnji zbornici je večeraj finančni minister Wood zagovarjal odobritev novih kreditov ene milijarde funtov za vojne stroške, ki jih je vlada že napovedala. Wood je dejal, da porablja državna blagajna dnevno sedaj 9 milijonov funtov, od tega 7 in pol milijonov za vojsko. V marcu so znašali dnevni izdatki za vojsko samo 4 milijone funtov. Wood je sporočil, da bodo izredni krediti, ki jih je parlament odobril v juliju, izrpani že prihodnji mesec, pa tudi novi kredit 1.000 milijonov funtov, ki je bil večeraj predložen v odobritev, bo zadostoval sa-

mo do marca. Povečani davki so v zadnjih mesecih dali državi blagajni 529 milijonov funtov več dohodka brez novega prometnega davka. Wood je dejal, da so tudi vojna posojila imela dober uspeh, toda ne dovolj velikega.

V govoru na nekem banketu je večeraj opoldne sporočil Wood, da bo vlada uvedla obvezno zavarovanje za vse poškodbe na zgradbah, industrijskih podjetjih in strojih zaradi letalskih napadov. Zavarovanje za osebnih poškodb pa bo na gostovostojni osnovi. Zavarovanja bodo veljala tudi za nazaj od začetka vojne dalje.

Angleško poročilo o bitki pri Siciliji

LONDON, 17. okt. AA. (Reuter). Admiraliteta je izdala naslednje poročilo:

Poveljnik britanskih pomorskih sil na Sredozemskem morju poroča, da so vojne ladje Nj. kr. Veličanstva pod njegovim poveljstvom izvedle obsežno čiščenje v vodah vzhodnega in srednjega dela Sredozemskega morja. Med jedrom naših in sovražniških sil ni prišlo do nobenega stika in ni bilo nobenih znamenj, da bi bile glavne sovražne sile odplule na odprto morje. V teku teh operacij pa je križarka »Ajax« prišla 80 milj južno od Sicilije v stik s tremi italijanskimi rušilci, ki pripadajo vrsti rušilec »Airon« (679 ton).

Križarka »Ajax« je takoj vsilila boj, v katerem sta bila na mestu potopljena dva italijanska rušilca. Nekoliko za tem spopadom je križarka »Ajax« opazila sovražne ladje, med katerimi je bila ena težka križarka in 4 rušilci. Križarka »Ajax« se je spoprijela s sovražnikom, medtem ko se je ostanek sovražnih sil porazgubil v mraku. V prepričanju, da se »Ajax« vojskuje z močnimi sovražnimi silami, mu je križarka »York« prihitela na pomoč, toda to noč s sovražnikom ni bil vzpostavljen noben nov stik. S pomočjo letal, ki so pripadala brodovju, so poškodovani sovražni rušilec ob zori z drugim rušilec, ki mu je hrabro priskočil na pomoč, vlekli proč.

Ko se je prikazala križarka »Ajax«, je rušilec, ki je remorkiral, odvezal vrvi, s katerimi je vleklo poškodovano ladjo ter z vso naglico odplul v smeri proti Siciliji. Šele tedaj se je videlo, da je bil poškodovani rušilec 1.620 tonski »Artigliere«, ki spada med najmodernejšie velike italijanske rušilce. Že se je pojavila križarka »York« in posadka »Artigliere« je začela takoj zapuščati ladjo, za kar je rabila pol ure. Nato so topovske granate potopile sovražnega rušilca. Razen tega je bilo po srednjih valovih sporočeno italijanski postaji, kje so rešeni mornarji. To se je zgodilo kljub temu, da bi ta signal mogel izdati postojanke britanskih pomorskih sil. Razen tega je bila znano, da so italijanske letalske sile in podmornice zbrane v neposredni bližini.

Pri teh pomembnih spopadih, ki so bili kronani z uspehom, je križarka »Ajax« pretrpela le nekaj izgub in je bila le na oem delu, ki je nad mornarje, nekoliko poškodovana, kar pa ni niti najmanj oslabilo njene sposobnosti za boj. Najbližji sodrožniki žrtev so bili po najhitrejši poti obveščeni.

Kar se tiče »York«, ta križarka ni pretrpela niti izgub v moštvi, niti škode, dočim so naša lovka letala in ogenj proti-

letalskih topov z naših ladij zanesljivo sestrelili štiri sovražna letala. Tudi dve drugi italijanski letali se lahko smatraja za izgubljeni. Vsa naša letala so se vrnila nepoškodovana.

V noči od 13. na 14. oktober so letala našega brodovja napadla pristanišče Lado v Dodekanezu ter so popolnoma presenetila sovražnika. Pri tem napadu so bile zadete vojašnice, delavnice, hangarji, petrolejska skladišča ter so se na vseh straneh pojavili požari. Vsa naša letala so se brez poškodb vrnila.

Naše podmornice so dosegle tudi uspehe te dni na Sredozemskem morju. Neke podmornice je uspešno bombardirala vojaške cilje v pristanišču Savone, kjer je potopila eno trgovsko oboroženo 5.000 tonsko ladjo. V spremstvu bojnih čolnov s torpedi je bila v vodah pri Genovi tudi potopljena neka velika oborožena 3.000 tonska trgovska ladja v pristanišču Jado. Neke druga podmornice je potopila v vodah pri Neaplu neko približno 3.000 tonsko ladjo za oskrbovanje tretja podmornica pa je potopila v vodah pri Bengaziju italijansko 800 tonsko ladjo za oskrbovanje.

Ponoči 13. oktobra so pomorske enote, ki so operirale skupno z britanskimi letalskimi silami, obstreljevale tudi z uspehom taborišča sovražnih čet v Sidi el Baranju. Lahka, 6985 tonska križarka »Ajax«, ki je potopila dva italijanska rušilca in težko poškodovala tretjega, ki se je zatem potopil, je ista vojna ladja, ki se je skupno s križarkama »Achilles« in »Exeter« udeleževala zmagovite bitke ob izlivu reke La Plata, ki je bila potopljena nemška križarka »Grof v Spee«.

London, 17. okt. s. (Reuter). V posebnem komunikatu je objavila snoči admiraliteta dodatno poročilo k nenačini pomorskih bitk v Sredozemskem morju južno od Sicilije. Admiraliteta poroča, da so po poročilu vrhovnega poveljnika angleškega brodovja v Sredozemlju omenjene bitke, ki se je udeležila omejenega bitke, na povratni vojni napadu italijanska letala, ki so vrгла nanjo letalske torpede. Križarka je bila zadeta, vendar se je sečaj srečno vrnila v luko. Človeških žrtev na križarki ni bilo mnogo. Bliznji sodrožniki žrtev bodo čim prej obveščeni. Poročilo admiralitete pripominja, da je admiraliteta to informacijo zadržala toliko časa, dokler ni prejela obvestila, da se je poškodovana križarka vrnila v pristanišče.

Sorzna poročila

Curih, 17. okt. Beograd 10. Pariz 9.025. London 17.075. New York 431.50. Milan 21.80. Madrid 40. Berlin 172.62.

Človek in delo

Univ. prof. dr. M. Vidmar o pojmih dela, snovi, energije in o duševnem delu, ki ga ne moremo izmeriti ne v mkg, kalorijah in ne v kWh

Ljubljana, 17. oktobra

Univ. prof. dr. M. Vidmar je sicer znan med našim občinstvom kot eden najboljših predavateljev, vendar se je zdela, da se tako številni poslušalci predavanj ljudske univerze niso udeležili predavanja le zaradi tega: kakor da so slutili, da jim bo predavatelj odkril nekaj posebnega, s čimer je najtežje povezana človeška usoda na zemlji, so napolnili malo filharmonično dvorano tako, da je postal še zrak gost. Že pred 20. so bili razprodani vsi prostori. Toda nedvomno ne bo nihče obžaloval, čeprav je moral stati ves čas v tesni gneči, da se je udeležil predavanja, ki se ga bomo še dolgo spominjali, saj nam je predavatelj odkril svet, ki v njem živimo, svet, ki je le navidez preprost ter razumljiv. Toda to je za marsikoga svet iluzij in ne stvarnosti.

»V ČASU, KO SE PODIRAJO ILUZIJE«

Dr. Vidmar je eden tistih redkih učenjakov, ki zna učenost približati preprostemu poslušalcu, a vendar prikazuje najtežje probleme skoraj s pesniško besedo in globokomumnostjo. Vse, kar nam je snoči tako lepo in nazorno povedal, je pojasnil z živimi, preprostimi primeri iz vsakdanjega življenja. Začel je s primerom o delu, ki ga opravi planinec na izletu na Triglav. Če n. p. znaša višina razlika, ki jo mora premagati turist, z bremenom vred težak 80 kg, 1250 metrov, bo opravil delo, 100.000 mkg (meterkilogramov). Meterkilogram je merilna enota za delo, ki ga opraviš, če dvigneš kg težko breme meter visoko. Če opraviš na dan 100.000 mkg dela, je to težko, naporno delo, ki si nanj poseben. Berlinska poštna direkcija je ob neki priliki izračunala, da opravi pismo noša na dan, ko se mora popeti skupno na 230 nadstropij v skupni teži 85 kg, 60.000 mkg dela. Tudi to je zelo naporno delo. Predavatelj je dejal: Bojim se, da bom vam moral podreti veliko iluzijo, ki jo imate spričo ponosa ali zadovoljstva po opravljenem težkem delu; sicer pa živimo v času, ko se podirajo vse iluzije.

ALI DELA RES ČLOVEK?

Ce bi vozila na Kredarico vzpenjača, bi tisto delo, ki ga opravi turist pri vzpenjanju, opravil motor; delo ni privilegij človeka. Nštetno umetnih, neživih delavcev že imamo, strojev, motorjev, ki orjejo, vozijo, stružijo itd. in spoznamo, da naše delo vendar ni tako važno. Toda vprašati se moramo, ali motor v resnici dela. Motor sam na sebi ne more delati, dovajati mu moramo hrano. Ne dela torej stroj, temveč je motor tista snov, ki gre skozenj. Med človekom glede na delo, in strojem ni nobene razlike; nobene razlike ni med pogonskim gorivom in hrano, ki jo človek uživa. Pri človeku je motor hrana, pri stroju gorivo, para, odnosno vodna ali električna sila. Toda rekli boste, da je med motorjem in človekom vendar razlika, češ, človek čuti bolečino utrujenosti itd., ko dela. Vendar trpi vsak motor, ko gre gonilna snov skozenj; vsak motor se segreje, trpi. Najpreprostejši model motorja je cev, ki sprejema gonilno snov na tem koncu, na drugem jo pa, ko je opravila svojo nalogo, izloča. Pri dovajanju je gonilna snov polna meči, ki pa odhajajo iz motorja, se zdi, da je utrujena, izčrpana. Kaj se je zgodilo medtem z njo? Kaj smo dobili iz nje v stroju? Tista diferenca med gonilno snovjo pred vstopom in po izstopu je — delo. Kar potegnemo v stroju iz snovi je — energija.

KAJ JE ENERGIJA?

Ni še dolgo, ko je to vprašanje vdiral celo v metafiziko. Klasična fizika je še delala razliko med snovjo in energijo. Zdaj se je pa naša slika o snovi in energiji v luči relativitetne teorije poglabila: energija in snov sta eno, sta samo oblika tega, kar v tem svetu je. Odkril so prehode med snovjo in energijo, kako se pretvarja snov v energijo in energija v snov. Snov, ki se sprosti in postane energija, je silno bogata zmožnosti za delo. Toda znamo izrabiti le zelo majhen del te energije; tako bi n. p. velik oceanski pamuk prevozil pot okrog sveta z energijo koščka premoga, a zdaj še vedno potrebujemo za to pot tisoče vagonov premoga. To kaže, kako silno zglašena je energija v snovi. Tako smo še okorni, da je razmerje uporabljene energije proti nezrabljeni 1 : 2.500.000.000!

KDAJ SE BO IZCRPALO SNOLCE?

Vsemir je poln pretvarjanja snovi v energijo. Vsako sonce izžareva neizmerno energijo. Tako izgubi sonce vsako sekundo s svojim izžarjevanjem energije 3 milijarde t težje. Prejšnje čase so učenjaki mislili, da se njegova snov povsem iztroši v energijo ter da bi na podlagi te domneve sonce izgubilo vso svojo težo v 8—10 bilijonih let. Zdaj pa velja teorija, da se solnčna energija sprošča pri mnogo slabotnejšem procesu, pri spremenjanju vodika v helij.

KALORIJA IN KILOVATNA URA

Meterkilogram je mala merilna enota za delo. To nam pokaže primer: segrevanje vode na štedilniku pomeni v resnici težko, intenzivno delo. Toplota je gibanje najmanjših delcev snovi. Ko se voda segreje ter zavre, postane vsa živa; to pozitivno najmanjših delcev snovi povzroča energija. Ko se liter vode segreje za 10, je opravljeno delo 427 mkg dela; to je 1 kalorija. Če merimo delo, pa ni le važno koliko dela je bilo opravljeno, temveč tudi v kakšnem času. Če vzamemo naš primer, da je bilo 100.000 mkg dela opravljeno v 5 urah, tedaj ga je bilo povprečno na sekundo 5,5 mkg. Toda računati je treba, da takšno delo lahko opravi le v enem dnevu, saj človeško telo ni motor, ki bi lahko neprestano delal, tedaj je bilo opravljeno na sekundo povprečno 1 mkg dela. Zdaj pa vzemimo primer naših umetnih delavcev.

Konjska sila (Ks) je merilna enota za opravljeno delo, ki je tudi konj ne zmora. Ta merilna enota je dobila svoje ime pred 150 leti, ko je človek iz spoštovanja do večje sile, ki jo je uporabljal pri delu, torej do konjske sile, imenoval merilno enoto po konjski sili. Ks je 75 mkg opravljeno dela v sekundi, zdaj uporabljamo rajši drugo merilno enoto, in sicer kilovatt, ki označuje 102 mkg na sekundo. Delo, ki je izraženo v kilovattni uri (kWh), znaša 367.000 mkg ali 860 kalorij. Za to delo

plačujemo v Ljubljani 5 din, kjer je sicer električni tok drag. Kdo bi šel za 5 din na Kredarico? To je grenko spoznanje, kako malo vredno je naše delo spričo napora, ki ga terja.

»NIMA SMISLA DELATI«

Človeštvo je na najboljši poti do spoznanja, da nima smisla delati. Vzemo samo primer, da težak, ki res težko dela, opravi na dan le tretjino kWh dela odnočno na leto 100 kWh! Računati smemo, da odpade na posameznega človeka na zemlji na leto samo 10 kWh dela. V primeri s tem pa opravijo umetni delavci, stroji, ogromno dela. Leto 1934 je znašala produkcija električne energije na svetu 290 milijard kWh ali 145 kWh na prebivalca. Razmerje med telesnim in strojnimi delom je torej 145:10. Pri tem pa še ni računano umetno delo strojev, ki jih poganja para, bencin ali druge oblike energije. Razmerje med človeškim in umetnim delom je torej še mnogo bolj presenetljivo.

»BORBA ZA VSKADANJE KRUH SE VEDNO NAJVAJNEJŠA«

Vsekakor je pa človeško delo potrebno in vsak delno nenadomestljivo. Upoštevati je treba pri tem tudi, da mora človek opravljati neogibno potrebno delo, če naj živi, to je delo obnavljanja stanice, to je dihanje itd. Človek potrebuje mnogo energije, ki je izražena v kalorijah, hrane. Tako potrebuje težak na dan 3700 do 4000 kalorij. Če vemo, da je 860 kalorij 1 kWh, porabi težak na dan v hrani 4 do 4,5 kWh v hrani. Človek potrebuje 1500 kalorij v hrani, četudi ne opravlja nobenega dela, temveč samo leži. Pri tem je zelo zanimivo, da umski delavec ne potrebuje za svoje delo skoraj nobene hrane, izražene v kalorijah. Umsko delo je edino, ki ga ne moremo izmeriti ne v mkg, v kalorijah in ne v kilovattnih urah. Umsko delo ni od tega sveta. To je edino delo, o katerem lahko rečemo, da ga opravljamo res mi in ne

hrana. Ker človek potrebuje na leto približno 850 kWh hrane, a na posameznika odpade povprečno 500 kWh umetnega dela, prav lahko sprevidimo, kako silno važna je še vedno hrana v človeškem življenju ter da je borba za vsakdanji kruh še silno težka kljub vsemu dosežanju napredku. Pri tem pa ne smemo pozabiti še, da so plodovi umetnega dela še zelo neenakomerno razdeljeni in marsikomu nepristopni, tudi nekateri celi narodi jih ne morejo uživati. Cele dežele so še vedno brez umetnega dela. Pa tudi težak, ki potrebuje več hrane kakor drugi ljudje, navadno ne prejema pomoči v umetnem delu. Kljub vsemu je človeštvo doslej še silno malo doseglo. Na začetku smo še, a pomisliti moramo, da smo začeli napredovati prav za prav šele pred 150 leti.

TA ROKA JE BODOČNOST ČLOVEŠTVA

Umetni delavci opravijo dandanes že skoraj vsako delo, toda opredek se mora neprestano ponavljati; motor prevzame neko idejo in jo neprestano ponavlja. Sicer se mehanizacija razvija, da imamo že zelo komplicirane stroje, ki opravljajo komplicirano delo in v tem pogledu bomo še napredovali. Vse se standardizira in to je pomenstavljanje idej. Človek postaja krmar dela.

Ob koncu je predavatelj v krasni obliki orisal svoj doživljaj v Švici pri nekem izumitelju, bivšem elektromehaniku; kako ga je v njegovi delavnici pretresel veren posnetek, odliček človeške roke, ki je bila tako živa, razumna, tako človeška in dobra, da je zastrmel nad njo. To je bila roka človeka ustvarjalca, vprašal je, kako je bilo s to roko in izumitelj mu je povedal, da je napravil, ko je bil v Rusiji kot monter pri pisatelju L. Tolstemu odliček njegove roke.

Predavatelj je dejal: Ta roka je govorila mnogo lepše o vsem tem, o čemer sem vam pripovedoval nočoj... Ta roka je bodočnost človeštva...

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 17. oktobra: Pohujšanje v dolini Šentflorjanski. Red A.

Petek, 18. oktobra: Skrivavnice. Red premierski

Sobota, 19. oktobra: Revizor. Izven

Nedelja, 20. oktobra: Skrivavnice. Izven

Ponedeljek, 21. oktobra: zaprto

OPERA

Začetek ob 20. uri

Četrtek, 17. oktobra: Jenufa. Red četrte

Gostovanje Elze Karlovčeve in Josipa Gostića

Petek, 18. oktobra: Grof Luksemburški. Red B

Sobota, 19. oktobra: ob 15. uri: Baragova proslava. Izven. Cene od 10.—, din nazdol. Ob 20. uri: Figarova svatba. Red premierski

Nedelja, 20. oktobra: ob pol 11. uri Baragova proslava. Izven. Cene od 10.—, din nazdol. Ob 15. uri: Baragova proslava. Izven. Cene od 16.—, din nazdol. Ob 20. uri: Baragova proslava. Izven. Cene od 30.—, din nazdol.

Ponedeljek, 21. oktobra: zaprto

Baragova proslava v operi. V soboto ob 15. v nedeljo ob pol 11. dop., ob 15. uri pop. in ob 20. uri zvečer bodo igrali člani drame dve igri: Plestenjakov »Baragov križev pot« v treh slikah in Darine Končeve igro »Ob Veliki rek« v treh dejanjih. Pri predstavah bodo sodelovali predavatelj, ki bodo govorili o Baragu. V nedeljo zvečer bo govoril ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. Barago bo igral Gregorin. Režiser: prof. šest. Predprodaja vstopnic je pri dnevni blagajni v operi.

Iz Trbovelj

— Pospemanja vreden dar, 200 din je poklonil v socialni fond trboveljskega Sokola g. Plavšek Rober, šol. upravitelj v P., v počastitev spomina blagopokojne ge. Antonije Roš iz Beograda. Za plemeniti dar se Sokolsko društvo iskreno zahvaljuje poklonitelju, ki je s tem pokazal hvalevreden smisel za socialnost. Lepa gesta naj bi našla posnemanja tudi pri ostalih članih, ki naj bi se ob sličnih prilikah spomnili sokolskega socialnega sklada, ustanovljenega na letošnji krajevni rojstni dan z namenom, da podpira svoje brate in sestre, ki so v stiski.

— Športne vesti. V nedeljskem VII. kolu slovenske nogometne lige je bila tekma med SK Amaterjem in Marsom v Ljubljani pač ena najbolj zanimivih ter je kljub porazu Amaterja z 2:0 (1:0) prisodila Trboveljčanom jesensko prvenstvo. Amater je pokazal dobro igro v vsakem pogledu ter pri Ljubljancih, ki niso bogve kaj sodelili o rudarskih nogometših, našel toplo priznanje. Trboveljčani so bili že v početku igre zelo razgibani ter je žoga v prvem polčasu večinoma bila v njihovi oblasti. Kljub temu pa niso imeli vidnega uspeha na nasprotnikovem polju ter so v prvem polčasu izgubili 1:0. V drugem polčasu je Mars prevzel iniciativo ter je v 18. minuti Sočan ustrelil še drugi gol za Ljubljance. Igro je sodil g. Macoratti. Od sedmih tekem je v jesenskem kolu Amater zmagal v petih, bil poražen v eni ter je remiziral v eni tekmi, razmerje oddanih in sprejetih golov je prid Amaterja 20:10, po točkah je Amater s 11 točkami najvišji med osmimi vodilnimi klubi Slovenije. — V nedeljo 20. t. m. se prične že tekma za spomladansko prvenstvo ter se bo Amater srečal na domačem igrišču s SK Olimpij iz Celja. Olimpij je sicer na jesenski tabeli v zadnji vrsti, vendar celjskih gostov kljub temu ne gre podcenjevati, kajti oni so v Trbovljah še vedno pokazali prav dobro igro. Amater bo tokrat nastopil v spremenjeni postavi. Vendar ni dvoma, da bo z vsemi močmi znal čuvati svoje pridobljene pozicije ter si bo v nedeljo zagotovil prve točke za prihodnje prvenstvo. Trboveljska športna publika z zanimanjem pričakuje tekmo ter se je bo gotovo udeležila polnoštevilno. Tekma se bo pričela ob 15.15 s predtekmo, in sicer ob večnem vremenu.

— Drštvo hlinih posestnikov v Trbovljah vabi svoje člene k seji, ki bo 17. t. m. ob 19. v gostilni Franja Dretča na Vodah.

Boleznica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 17. oktobra: Margareta Marija Alakot, Hedviga

DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matka: Volga, Volga...
Kino Sloga: Samo za moške
Kino Union: Brezupni slučaj
Kino Moste: Cvetje iz Nice

DEZURNE LEKARNE
Danes: Mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Ozpod sita

Gospod urednik!
V našem prejubem slovenskem ali pa, če hočete, jugoslovenskem svetu se prav radi hvalimo z lepimi našimi domovine, seveda ne brez vzroka. Vreda: pa pri vsem tem navdušenju nad lepimi in posebnostmi naših krajev le nismo srečni, če v domačo potico ne pridenemo čim več tujih rožin. In sedaj, gospod urednik, čujte, če še ne veste, kaj vsem imamo pri nas!
Ljubljana, kjer izhaja vaš ugledni list in kjer vi marsikaj prestejete skozi sito, se imenuje »Jugoslovenski Snolnarod«, Slovenija je »Jugoslovenska Švica«, Beograd imenujemo »Jugoslovenski Pariz«, pa mislim, da Zagreb tudi, tako da imamo pri nas kar dva, na Francoskem pa samo enega, Bled naj bo »Jugoslovenski Merano«, Kranjska gora »Jugoslovenski St. Moritz«, Dubrovnik »Jugoslovenski Monte Carlo«, Split »Jugoslovenska Nizza«, Šibenik »Jugoslovenski Toulon« itd. Dobro pa bi morda še bilo, gospod urednik, če bi se potem imenovali Slovenci jugoslovenske Švice, Hrvatje jugoslovenske Madžare in Srbi jugoslovenske Turke. Ali se vam ne zdi to lepo in primerno, če hočemo, da bo naša ljuba domovina res biser vseh biseroev, celemu svetu znana, od vseh občudovana in verjetno nič manj pod vplivom tujega kapitala, kakor tujih imen.
Le tako naprej, kaj ne, gospod urednik, in kmalu bo ves svet zbran v naši državi. Zato pa naj se le točjejo in uničujejo, saj imamo za vsak kraj in vsakega človeka pri nas lepo »jugoslovensko nadčestilo«.

Čitatelj »Slov. Naroda«

V ŠOLI

— Tonček naštej mi nekatere snovi, v katerih je škrob.
Ovratniki in manšeti, gospod učitelj.

SIJAJNA MUZIKALNA KOMEDIJA v stilu »Pastirja Kostjca 8. DAN PREDVAJANJA! Volga, Volga... KINO MATICA, tel. 22-41. Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

Ze dolgo se občinstvo ni toliko zabavalo in nasmejalo kot pri filmu BREZUPNI SLUČAJ V glavnih vlogah: Jenny Jugo, Karl Ludvig Diehl in Hans Steitzer! Smeh, zabava in razvedrilo! Predstave ob 16., 19. in 21. uri! KINO UNION — Tel. 22-21

SAMO ZA MOŠKE Glasbena komedija, prestavljena v srbohrvatski jezik. — Uvodno pesem poje gospa Dara Miletić, članica beograjske opere. KINO SLOGA, tel. 27-30

DNEVNE VESTI

— Gospodarska pogajanja z Nemčijo pred zaključkom. Danes ali najpozneje jutri bodo zaključena gospodarska pogajanja z Nemčijo. Večina vprašanj, ki so bila na dnevnem redu, so se obravnavala že prej. Zadnje dni so bile odstranjene še težkoče glede višine kontingentov tistih naših proizvodov, ki prihajajo v poštev za izvoz v Nemčijo. Obveljali so stari kontingenti. Nemška delegacija je izrazila željo, da bi se kontingenti povečali. Naša delegacija je pa stala na stališču, da mora Jugoslavija izpolnjevati tudi obveznosti do drugih gospodarskih partnerjev ter upoštevati potrebe našega gospodarstva po raznih sirovinah iz prekomorskih držav, ki jih lahko dobivamo bodisi proti plačilu v devizah ali pa po kompenzaciji za izvozne naše blago. Končno se je našla srednja pot, tako da je ustrezno interesom obeh držav. Konkretno so bile odobrene oblike za določanje superkontingentov za izvoz v Nemčijo iz presežkov, ki nam ostanejo po tem ko bodo krite domače potrebe in izpolnjene naše obveznosti napram drugim državam.

— Tri poskusne sadjarške stanice. V okviru svojega velikega programa za pospeševanje sadjarstva, ki je zanj odobren kredit okrog 70.000.000 din zgradi Prizad tri poskusne sadjarške stanice. Eno bo v Valjevu in služila bo pospeševanju slivstva, druga v Dalmaciji za južno sadje, tretja pa v Sloveniji za koščino sadje. Vse tri stanice naj bi začele poslovati že spomladi. Prizad bo skušal nakupiti posestva, kjer so že potrebna poslopja za laboratorije in pisarne.

— Posiljanje paketov preko Nemčije v bivšo Poljsko. Mednarodni poštni urad v Bernu je obvestil našo pošto upravo, da je nemška poštna uprava dovolila prevoz paketov, namenjenih v generalni guvernement preko nemškega ozemlja. To dovoljenje pa velja samo za pakete iz držav, s katerimi ima Nemčija urejeno medsebojno izmenjavo poštne pakete. Pogoji in takse so isti kakor za pakete, ki se pošiljajo v Nemčijo.

— Križev narodnega gospodarstva. Narodna banka je izdala pravkar poročilo o razvoju našega gospodarstva v zadnjih 8 mesecih letos. Denarni obtok se je avgusta zopet nekoliko povečal, in sicer je bilo v prometu 12.403 milijone din bankovcev in 1.173 milijonov kovancev (julija 12.241 ml. din bankovcev in 1.152 ml. din kovancev). Razveseljivo pa je, da so se povečale hranilne vloge, in sicer od 9965 ml. din julija na 9.995 ml. din avgusta. Rudarska produkcija se je povečala; indeks je znašal 176,7 (na bazi povprečja v letih 1926 do 30) letos julija (lani 146,8), avgusta pa 177,8 (lani 143,6). Tudi druge industrijske stroške so napredovale. Tem bolj slab znak je pa še vedno neprestano naraščanje dražjine. Indeks cen na debelo je znašal (baza 1.1926) avgusta 121,2 (lani 76,8), septembra pa 129,4 (76,6). Indeks cen na drobno je znašal avgusta 110,6 (81,7) in septembra 116 (82). Zunanja trgovina je bila v vseh obeh mesecih letos aktivna.

— Ljubljanski arhitekti v Beogradu. V Beograd je prišel večeraj ljubljanski župan dr. Adlešič z načelnikom gradbenega oddelka G. Stetelom in mestni arhitekti, ki so si večeraj ogledali razstavo nemške arhitekture na beograjskem velestanju. Po tem so posetili predsednika beograjske občine ing. Kostića, s katerim so obravnavali nekatera urbanistična vprašanja, ki zanimajo tako Ljubljano kakor tudi Beograd.

— Domači bombaži krije samo 3 odstotke potrebe naših tekstilnih tovarn. Letošnji pridelek bombaža v naši državi je dober. Zaal, pridelujejo še vedno mnogo pre malo bombaža kakor bi ga potrebovali. Po zadnjih statističnih podatkih naš pridelek bombaža, ki ga pridelujejo v Južni Srbiji, lahko krije le 3 odstotke potreb naše tekstilne industrije.

— Posvetovanja o zdravniški službi na deželi. Večeraj je bilo v ministrstvu socialne politične in narodnega zdravja pod predsedstvom ministra dr. Budisavljevića posvetovanje o uredbi o zdravniški službi na deželi. Konferenci so prisostvovali poleg ministra njegov pomočnik dr. Stojanović, načelnik oddelka dr. Ivanič ter zastopnik Zdravniške zbornice, Zdravniškega sindikata in Društva zdravnikov štajstov in zdravnikov volonterjev. Sklenjeno je bilo sklicati v kratkem novo posvetovanje, na katerem bo to vprašanje urejeno.

— Za železniko zvezo s Plitvicami. Deset zagrebskih organizacij je napisalo bana dr. Šubašiča naj posreduje na merodajnem mestu v Beogradu, da dobe Plitvice čimprej železniško zvezo. Zgradila naj bi se stranska proga, ki bi imela zvezo od Koranske proge Karlovac—Bihac do Plitvičkih jezer. Postaja Plitvička jezera naj bi bila oddaljena največ 1 km od banovinskega hotela na Kozjaku.

— Letina pšenice in koruze v Evropi. Mednarodni kmetijski zavod v Rimu je objavil poročilo o letini pšenice in koruze v Evropi. Pridelek pšenice v Madžarski, Jugoslaviji in Bolgariji se čeni na 80.000.000 kvintalov in je za tretjino manjši od povprečne letine v letih 1934 do 1938. Boljša je letina koruze v vsaj Evropi razen Sovjetske Rusije, kjer je pridelek pšenice in koruze letos za 16% manjši od lanskega, nasprotno je pa zelo dobro obradil krompir.

Iz Ljubljane

— Iz Vsesvetske akcije v prid mestnim revežem bo organizirana tudi letos in so priprave zanjo v polnem teku. Kakor smo že poročali, bo pričela 17. t. m. poslovati pisarna te akcije v Makrovi hiši na Kerkovem trgu 10, v pritličju, levo, in bo na razpolago strankam vsak dan od 8. do 12. in od 13. do 18. ure. Vrhovni socialni svet mesta Ljubljane, ki je že lansko in predlansko leto izvedel vsesvetsko akcijo in s svojim plemenitim delovanjem tako izdatno podpiri mestno občino pri izvajanju njenega socialnega skrilstva, tudi letos upa, da bo Ljubljana pokazala svojo dobro srčnost in se na praznik vseh svetnikov in vernih duš pri počaščenju svojih rajnikih s kupovanjem mestnih venecov in sveč spomnila tudi mestnih revežev. Člani in članice Vrhovnega socialnega sveta ter vseh v njem pri delu za bližnjega združenih organizacij bodo po vseh ljubljanskih hišah prodajali nakaznice, s katerimi bodo dobrotniki dobili v skladiščih vsesvetske akcije, zadnje dni pred prazniki umrlih pa tudi na stojnicah pred vsimi ljubljanskimi pokopališči mestne vence in sveče. Nakaznice so naslednje: 1.) po 100 din za veliki venec s svilenimi trakovi v mestnih barvah; 2.) po 50 din za srednji venec s svilenimi trakovi v mestnih barvah; 3.) po 20 din za mali venec z belimi trakovi in zelenim napisom; 4.) po 36 din za zavitek s 6 visokimi ali nizkimi nagrobnimi svečami. Za manjše zneske se bodo izdajala posebna potrdila, s katerimi bodo dobrotniki dobili toliko sveč, kolikorkrat po 6 din znaša vsota. Vrhovni socialni svet najvjudneje prosi vse darovalce, da na zadnjo stran prejetih nakaznic čitljivo napišejo svoj naslov, s čimer bo dobil najnatančnejši seznam vseh dobrošernih ljubljancov. Uporčniki vidimo, je Vrhovni socialni svet upošteval pri lanski prodaji mestnih venecov pogosto izraženo željo dobrih ljubljancov po venci, ki bi bili cenejši od največjih, a dražji od najcenejših in se je zato odločil dati letos v prodajo mestne vence srednje velikosti za ceno 50 din.

— Iz »Samomora v šepetani vasi«. V plitvem potoku Mejašu v Štepanju vasi, kjer so pred 14 dnevi našli utopjenega nekega moškega, so davi ob 7. opazili truplo neke ženske. O tem je bila obveščena policija in utopjenko so potegnili iz vode. Ugotovili so, da je to 55letna posestnica Frančiška Brajerjeva iz Bizoviča. Ženska se baje ni razumela z domačimi in je zaradi stalnih prepričov napravila konec svojemu življenju. Po ogledu trupla je policijska komisija z dr. Lapajnetom in dežurnim arhitektom g. Zibretom na čelu odredila, da truplo prepeljejo v mrtvašnico v Štepanjo vas.

— Iz Perfidnost brez primere. Se ta izraz se nam zdi mnogo premil za besede, ki jih je zapisal v svoji rubrici »Filmje večeraj« Sloveniki doma, kjer stoji doslovno: »Naš list tudi ne spada med tiste, ki na prvi strani trebotajo dinastičnost in nacionalizem, sicer pa bolj ali manj previdno delajo propagando za propagando ljudi, ki so vzgojili med drugim tudi atentatorje na jugoslovanske kralje, uredniki tistih nacionalnih in dinastičnih listov pa pošiljajo sovjetskemu poslaniku udanostne izjave ter umetniška darila, kar lahko potrdi n. pr. član »Jutrove« redakcije akad. kipar Nikolaj Pirnat.« Čudimo se lastnikom »Slovenskega doma«, da dovoljujejo spravljati v javnost izjave zoiča take vrste in tako podle osebne napade. Sicer se bo pa obravnavala ta perfidnost še na drugem mestu.

— Iz Nastopno predavanje gospe univ. doc. dr. Dolar-Mantuanijeve z naslovom »Troadne magmatske kamnine v Sloveniji bo v četrtek, dne 24. t. m. ob 12. uri v predavalnici mineralog. instituta Aleksandrove univerze v Ljubljani.

— Iz Dela skladatelja Josipa Pavčiča uživajo v našem koncertnem življenju veliko popularnost saj so izredno krasno napisana in se odlikujejo po globoko občuteni melodioznosti. Zato jih zelo pogosto srečujemo na naših koncertih, v zadnjih letih pa posebno na raznih večerih v našem radiu. Nekak kratak pregled Pavčičevega skladateljskega ustvarjanja nam bo nudili jutrišnji koncertni večer, ki bo v proslavo njegove 70letnice ob 20. v veliki filharmonični dvorani. Na tem koncertu bodo nastopili najodličnejši naši solisti: ga. Franja Bernot-Golobova, ga. Pavla Lovsetova in g. Julij Betetto. Spremljal jih bo na klavirju pianist g. Marijan Lipovšek, ki bo sprepravil tudi nekaj pomembnih in tehtnih o skladatelju slavljencu. Ostali del sporeda bodo izpolnili Slovenski vokalni kvintet in celokupni ženski in moški zbor Glasbene Matice ljubljanske, ki ga bo tokrat prvič

— Smrt pod lokomotivo. V terek zvečer se je pripetila na kolodvoru v Subotici smrtna nesreča. Lokomotiva je med manevriranjem pregazila 46 let starega železniškega električarja Kolomana Šujića, očeta treh otrok. Šujić je prihajal z delavnice in namenjen je bil v kolodvorsko pisarno. Moral je čez tiro. Ta čas so na prihajali na kolodvor vlak. Šujić ni opazil lokomotive in tako je prišel pod njo.

— Zrtev neumne stave. V vasi Merhatovcu blizu Varaždina je rudar Franjo Vadaž stavil s kmetom Martinom Bohalom, da bo popil zelenko žnania in sicer v treh urah. Stavila sta za 500 din. Vadaž je res popil liter in 3 deci žnania, toda še istega dne je umrl.

— Sestanek evangeliških duhovnikov Jugoslavije. V Vinkovackem Novem Selu je bil večeraj zaključen 4 dni trajajoč sestanek duhovnikov evangeliške veroizpovedi v naši državi. Taki sestanki se vrše vsako leto. V nedeljo 20. t. m. bo na Beogradu svečano polaganje temeljnega kamna za evangeliško cerkev. Svečanosti bosta prisostvovala tudi poglavar evangeliške cerkve v Jugoslaviji škof in senator dr. Popp ter profesor bogoslovja na berlinski univerzi dr. Eugen Gerstenmeier.

— Izgubljena kolesa. Mestna policija hrani nekaj koles s temile evidenčnimi številkami: 2-12 = 32.528, 2-12 = 80.220, 2-12 = 75.842, 2-10 = 201.745, 2-29 = 184.810. Lastniki koles, ki se bodo izkazali z zadostnimi dokazi, lahko kolesca dvignejo.

— Prebivalec s Huj. Klanca in Primsko-va obveščamo, da lahko naročijo list neposredno pri našem raznašalcu, ki list dostavlja vsak dan takoj po prihodu vlaka. Naročnina znaša 14 din na mesec in jo je nakazovati po poštni položnici.

vodil Samo Hubad. Opozarjamo na Pavčičev večer, ki bo jutri v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

— Iz Poroka. Poročila sta se v trnovski cerkvi g. Odon Cesar, železniški uradnik v Beogradu in gospodična Hilda Mlakarjeva, uradnica v Ljubljani. Priča sta bili: za ženina g. ing. Smalc, za nevesto g. prof. Koletič. Novoporočencema čestitamo in želimo obilo sreče!

— Iz Krševna organizacija JNS za okraj Vodmat v Ljubljani poziva svoje člane in somišljenike, da se udeležijo pogreba nedoma preminulega našega tovariša in vodil Samo Hubad. Opozarjamo na Pavčičev večer, ki bo jutri v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

— Iz Oboževanje. Poročila sta se v trnovski cerkvi g. Odon Cesar, železniški uradnik v Beogradu in gospodična Hilda Mlakarjeva, uradnica v Ljubljani. Priča sta bili: za ženina g. ing. Smalc, za nevesto g. prof. Koletič. Novoporočencema čestitamo in želimo obilo sreče!

— Iz Krševna organizacija JNS za okraj Vodmat v Ljubljani poziva svoje člane in somišljenike, da se udeležijo pogreba nedoma preminulega našega tovariša in vodil Samo Hubad. Opozarjamo na Pavčičev večer, ki bo jutri v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

— Iz Oboževanje. Poročila sta se v trnovski cerkvi g. Odon Cesar, železniški uradnik v Beogradu in gospodična Hilda Mlakarjeva, uradnica v Ljubljani. Priča sta bili: za ženina g. ing. Smalc, za nevesto g. prof. Koletič. Novoporočencema čestitamo in želimo obilo sreče!

— Iz Krševna organizacija JNS za okraj Vodmat v Ljubljani poziva svoje člane in somišljenike, da se udeležijo pogreba nedoma preminulega našega tovariša in vodil Samo Hubad. Opozarjamo na Pavčičev večer, ki bo jutri v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

— Iz Oboževanje. Poročila sta se v trnovski cerkvi g. Odon Cesar, železniški uradnik v Beogradu in gospodična Hilda Mlakarjeva, uradnica v Ljubljani. Priča sta bili: za ženina g. ing. Smalc, za nevesto g. prof. Koletič. Novoporočencema čestitamo in želimo obilo sreče!

— Iz Krševna organizacija JNS za okraj Vodmat v Ljubljani poziva svoje člane in somišljenike, da se udeležijo pogreba nedoma preminulega našega tovariša in vodil Samo Hubad. Opozarjamo na Pavčičev večer, ki bo jutri v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

— Iz Oboževanje. Poročila sta se v trnovski cerkvi g. Odon Cesar, železniški uradnik v Beogradu in gospodična Hilda Mlakarjeva, uradnica v Ljubljani. Priča sta bili: za ženina g. ing. Smalc, za nevesto g. prof. Koletič. Novoporočencema čestitamo in želimo obilo sreče!

obornika g. Rudolfa Petejana, polic. dektiva v p. v petek dne 18. oktobra t. l. ob 16. uri z Zal. Požrtvovalnemu pokopniku ohranimo časten spomin, žalujoci ga. soprog! naše iskreno sozlanje!

— Iz Posebne sode na razpolago za zaključene družbe in društva; gostilna Lovštin. 421—n

— Iz NA VSAKO MIZO LASKO PIVO — Iz Nov greb. Večeraj je umrl v Ljubljani upokojeni detektiv g. Rudolf Petejan. Pogreb bo jutri ob 15.15 z Zal. iz kapelice sv. Petra, na pokopališču pri Sv. Križu. — Pokojniku blag spomin, žalujoci naše iskreno sozlanje!

— c Steklina v Celju in okolici. Ker se je pojavil ponovni primeri pasje stekline v Celju in bližnji okolici, opozarja mestno poglavarstvo lastnike psov, da se strogo ravnajo po navodilih razlasa mestnega poglavarstva z dne 18. septembra. Neprijavljeni psi in psi, ki niso zavarovani tako, kot je v omenjenem razglasu predvideno, bodo brezpogojno pokončni, njih lastnike pa bo mestno poglavarstvo kaznovalo po čl. 113. zakona o odvračanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni.

— c Umrla je v terek v Kersnikovi ulici 46 v starosti 45 let ga. Marija Granova, soproga višjega davčnega inspektorja g. Draga Graha v celju. Na Sp. Hudinja 93 pri Celju je umrla v sredo 61-letna zasebnica Neža Kračunova; pogreb bo v petek ob 16. iz hiše žalosti na okoliško pokopališče. V celjski bolnici je umrla v sredo 81-letna zasebnica Barbara Čakševa z Lave pri Celju. Na hribu sv. Jožefa 43 je umrl v sredo v 75. letu starosti višji sodni oficial v p. g. Vincenc Gajšek; pogreb bo v petek ob 17. iz mrtvašnice na mestnem pokopališču.

— c Napad in dve nesreči. V neki gostilni v Kladiju pri Laškem je v terek neki možki v prepiru napadel 23-letnega delavca Franc Dežmanov iz Kladija in ga z nožem dvakrat zabodel v ledvice. V Storah si je 40-letna ključavničarjeva žena Liza Kreuhova pri padcu zlomila desno nogo v kolenu. V terek je padel 39-letni dninar brez stalnega bivališča Ivan Segula na cesti v Medlogu pri Celju in si močno poškodoval levo nogo pod gležnjev. Poškodovanci se zdravijo v celjski bolnici.

— c Na šahovskem spominskem turnirju dr. Antona Schwaba, ki ga prireja Šahovski klub Gaberje, so bili v terek zvečer v 13. kolo doseženi naslednji rezultati: Verčkovnik : Ahtik 1:0, E. Csörgö : Haj-singer 1:0, Šlimšek : Golja 1:0, Mirmik : Rajšek 1:0, Regner : Pukmajster 1:0, Domjanjko : J. Schneider 0:1. Partije Esh : Medved, Habenšus : Fajs in F. Csörgö : F. Schneider so bile prekinjene. Prekinjena partija Ahtik : E. Csörgö 0:1.

SOKOL

— Sokolsko društvo Ljubljana-Moste vabi vse svoje pripadnike, da se udeležijo pogreba umrlega br. Rudolfa Petejana, ki bo v petek ob 3.15 z Zal. kapelica sv. Petra, Kdor ima krog, v kroju, ostali v civilu z znakom. Zbor vsega članstva na telovadnici ob 2.30.

— Zenski vadbilski zbor Sokola I Tabor obvešča starše ženske dece, da bo od 18. t. m. telovadbo deklic delil v dva oddelka, in sicer: vsak terek in petek od 17. do 18. mlajša deca (6 do 9 let), od 18. do 19. starejša deca. Prosimo starše dece, da točno in redno pošiljajo deco k telovadbi — Zdravo!

— Veliko ogledalo v kavarni Narodne čitalnice, ki je bilo že storo, je bilo t. dni zamenjano z novim. Priporočamo, da bi tako postopoma obnovili tudi ves ostali inventar, posebno pa peč, da nas ne bo pozimi zeblo.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. Davek posebej. Preklic, Izjave beseda din 1.— davek posebej. Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znakmo. — Popustov za male oglase ne priznamo.

50 PAR ENTLANJE azuriranja, vezenje zaves, perila, monogramov, gumblac. — Velika zaloga perja po 7.— din. »Julijana«, Gosposvetska c. 12 in Frančiškanska ul. 3. 4. L

SIVILJO NA DOM sprejme Klavžer, Vošnjakova 4 2387

POHISTVO po naročilu, vsakovrstne stole, politiram oprave, vsa popravila najceneje: ZORMAN, Breg 14. 2389

»Slov. Narodu« ti so naicenejši!

DVA JEVLJARSKA POMOČNIKA sprejme Klavžer, Vošnjakova 4 2387

KUPIM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din KUPIJEM IN PRODAJAM rabljene čevlje in moške obleke, rabljeno perilo in stare cunje KLAVER Vošnjakova ul. 4. 2388

STARRE VREČE embalažo, kupujem vsako količino Egon Zakrajšek LJUBLJANA Miklošičeva 34 — Telefon 48-70

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA KNAFLJEVA 5 IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

PRODAM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din CIPRESE za vrtno ograje in pokopališča v vseh velikostih in večjo množino božičnih drevesc ugodno dobavi Franc Dolenc, Predvor 2384

STEDILNIK s 6 krogi in 2 cevema za peko ter peč za kopalnico in vročo vodo, oboje na plin, najboljši Junkersov fabrikat, malo rabljeno, radi selitve poceni na prodaj. Kojadinovič, Beograd, Francuska 5. 2383

Delo in položaj slovenskega učiteljstva

K jutrišnji banovinski skupščini naše učiteljske organizacije

Ljubljana, 17. oktobra
Kot sesto točko dnevnega reda bo obravnavala jutri banovinska skupščina JUU sekcijsko tajniško poročilo, iz katerega se najlepše zrcali delo, ki ga je opravil slovenski del učiteljske organizacije v korist stanu, dele v obče narodne prosvete. JUU se je zavedalo težkih prilik in nemirnih časov, toda od svojih zahtev, ki so osnovnega pomena za pravni, moralni in materialni dobrobit članstva, ni moglo odstopiti. Mnoge zahteve in težnje stanu so ostale neizpolnjene, čeravno je bilo delo v organizaciji sam normalno.

Poseben položaj je nastal z ustanovitvijo Zveze hrvatskih učiteljskih društev. JUU je prenehala biti predstavnik vsega jugoslovenskega učiteljstva, vprav zato pa je slovensko učiteljstvo osvojilo naziranje, da je treba čim prej ustvariti forum, ki bo združeval obe učiteljski organizaciji JUU in SHUD. Ljubljanska sekcija je šla v teh prizadevanjih še dalje: izdelan je bil osnutek pravil za zvezo učiteljskih organizacij kraljevine Jugoslavije.

Učiteljstvo dravske banovine je organizirano po sreskih društvih in je 3108 učiteljev in učiteljic članov JUU. Nemara še nobeno leto tako, kakor v pretekli poslovni dobi, je bilo JUU v najtesnejših stikih z ostalimi uradnimi organizacijami, z organizacijami upokojencev in delavcev. Zlasti je bilo tesno sodelovanje s profsorskim združenjem in združenjem učiteljskega meščanskega šol. Učiteljska organizacija ni zamenjarjala dela, ki naj bi dovedlo do zboljšanja položaja vsega stanu. Stare, a neizpolnjene zahteve so bile znova poudarjene, ker niso nič manj aktualne, kakor

pred leti. Bistvo svojih zahtev je izneslo učiteljstvo v predlogih za finančni zakon, kjer so poudarjene zahteve: po stalnosti, po izpremembi draginskih razredov, po napredovanju učiteljstva v peto skupino, po razpisih službenih mest, po ukinitvi § 110 zakona o uradnikih, po noveli k zakonu o narodnih šolah itd. Skupno 31 točk, ki obsegajo najvažnejše težnje in potrebe učiteljstva.

Posebno poglavje zavzemajo v preteklem poslovnem letu napadi na učiteljstvo. V »Domoljubu« so izhajali članki pod naslovom »Naša šola in učiteljstvo«, pisani na tak način, da so naravnost hujskali proti šoli in učiteljstvu. Na te izbruhe sovažnosti je reagirala organizacija, kolikor ji je bilo v danih razmerah mogoče.

Predvsem pa je bilo delo JUU osredotočeno na akciji za zvišanje prejemkov. Življenjske potrebščine — živila, obutev, obleka in vse drugo se je tako podražilo, da je zašlo učiteljstvo z ostalimi državnimi nameščenimi v naravnost obupen položaj. Hočeš — nočeš, odrekati se je treba celo najnujnejšim nabavam, ker ni sredstev. Vprav iz težkega položaja vseh državnih nameščenih je izšla skupna pobuda za akcijo, s ciljem, da se urede življenjski pogoji ljudem, ki imajo v rokah državno upravo. V zvezi z prizadevanji pa zvišanju plač se je kot nujno postavilo načelo: za enako delo — enako plačilo. Zaposlavljanju poročenih naj se napravi konec! V kolikor gre za napredovanja, se je to vprašanje uspešno zaključilo, ker so prošnje za napredovanje rešene. Žal pa minevajo zopet mesec, ko ni od nikoder dekretov in tako učiteljstvo še nima prejemkov po

pridajočih skupinah. V času, ko so cene iz tedna v teden višje, pomeni tako zviševanje tudi negativno postavko.

Enako vestno se je pečala sekcija z dolgo vrsto drugih aktualnih zadev. Tako z zaščito članstva, z razpisi prostih službenih mest, z učiteljsko pripravništvo in njihovim položajem, z izpolnitvijo učiteljskega staleža, s postavljanjem pripravnikov za šolske upravitelje, z učiteljicami ženskih ročnih del, z učitelji kontraktualci, s stanarino poročenih učiteljic, z nabavo plinskih mask, z disciplinskimi sodiščem, z učnimi načrti, z učiteljskimi humanitarnimi ustanovami, s podporinim fondom sekcije ter sploh z vsemi vprašanji, ki jih je postavil tok življenja na dneveni red.

JUU je izdelalo »Učiteljskega tovariša«, stanovsko glasilo, pedagoško revijo »Potopnik«, v Mladinski Matici pa je prišlo nad vse uspešno do izraza kulturno prizadevanje organizacije, ki daje naši mladini leto za letom izbrano, dragoceno čtivo.

V okviru JUU so delali mnogi odseki: šolsko upravni, odsek za obmejno šolstvo, Učiteljski pokret, odsek učiteljic, gospodarski svet, odsek za strokovno nadaljevalno šolstvo, šolski radio in odsek za kmetijsko in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo.

V sklop učiteljske stanovske organizacije spada tudi pevski zbor »Emil Adamič«.

Vse obsežno delo bi seve nikakor ne bilo moglo biti opravljeno, da ne šteje vprav učiteljska organizacija v svojih vrstah mnogo nesebičnih in stanovsko zavestnih sodelavcev, ki so vsak čas pripravljeni prijeti za vsako delo v korist skupnosti.

da se ne zaseni bleška njegove moštosti. bo podala Marija Nablocka; Dorinega očeta, dobrodušnega, poštenega stavbenika. moža, na katerem je Dorina mati dokazala uspeh svoje življenjske izkušnje in filozofije, pa bo igral Fran Lipah. V vlogi gospe Fričeve, Pavlove matere, pa bomo videli na odru našo ljubo znanko, ki se je dobro spominja predvsem starejša generacija — Avgusta Danilova. Dolga leta je že nismo videli na dramskem odru, le v nekaterih bežnih nastopih je zaigrala v opereti pred leti dve vlogi. Z njim je dokazala svojo svežost in čilost in svoji nezmanjšani igralski zagon. Ni še dolgo, ko

je praznovala svojo 70letnico in zlato noroko. Po dolgem času bo stopila kot gospa Fričeva na oder. ki sicer ni paradna vloga, vendar pa takšna, da bo naša »Danilka« spet z vsemi svojimi bogatimi igralskimi izkušnjami zajadrala v igralske vode. Za stare in mlade obiskovalce gledališča bo njen nastop zanimiv dogodek, ki ga bo verjelo videti. — Na nedeljski reprizi bo igrala vlogo Dore Angela Sancinova, ki je debutirala na našem odru kot Jacinta. »Skrivalnice« je preсталil iz češčine prof. Šest, ki je delo tudi režiral. Premiera bo v petek za red premierski. Maša Sl.

Don Luis Companys ustreljen

Tragičen konec znanega katalonskega politika

Preki sod je obsodil na smrt znanega katalonskega politika in bivšega predsednika avtonomne Katalonije dona Luisa Companysa in večeraj je bila smrtna obsodba v Barceloni izvršena. Companysa so ustrelili. Padla je torej še ena žrtev španske državljanske vojne.

Volitve v španski parlament leta 1934. so prinesle velik preokret na desno, kar je vplivalo tudi na Katalonijo. Companys se je moral umakniti in zaradi upora proti novi španski vladi je bil aretiran. Ministrski predsednik Lerroux je predlagal v oktobru 1934 parlamentu ponovno uvedbo smrtnih kazni, da bi lahko poslal Companysa na morišče. Toda sodišče je obsodilo Companysa samo na 30 let ječe. Nove volitve v februarju 1936 in s tem v zvezi ponovni prevrat je odprl Companysu jetniška vrata. Vrnil se je na svoje mesto in kot predsednik obnovljene avtonomne Katalonije je 24. februarja 1936 zopet sklical prejšnjo katalonsko vlado.

Po izbruhu državljanske vojne v juliju 1936 je imel Companys velike težave z katalonskimi anarhisti. Ko je prenesla madridska vlada svoj sedež v Barcelono, so nastala nasprotva med Companysom in ministrskim predsednikom Negrinom. Zadnji Companysov poskus, da bi izločil Katalonijo iz španske države zveze in jo spravil kot samostojno državo pod angleško-francosko pokroviteljstvo se je izjalovilo. Zato je v novembru 1937 kot predsednik Katalonije odstopil in begnil i pred anarhisti i pred svojim nasprotnikom Negrinom v Francijo.

Podgane in alkohol

V ameriški bolnici Johns-Hopkins-Hospital sta delala dr. C. P. Richter in K. H. Campbellova zanimive poskuse, da-li je mogoče navaditi podgane na uživanje alkohola. Dajala sta podganam v kletko vsak dan po dve posodi. V eni je bila čista voda, v drugi pa z alkoholom pomešana. Količino alkohola sta točno odmerila in postopno pomnoževala. Podgane so raje pile z alkoholom pomešano vodo, kakor čisto, toda samo dokler je bilo v njej 1.8 do 4.4% alkohola. Čim je bilo pa v vodi več alkohola, jo podgane niso hotele piti. Ko je pa dosegel alkohol v vodi 6% so raje pile čisto vodo.

Kazalo je, da se bodo podgane polagoma privadile vedno večjim količinam alkohola in da se bodo napile, pa so raje nehale pri odstopku, odgovarjajočem približno množini alkohola v pivu. Ena podgana je pa celo močno spominjala na abstinenta, ker se z alkoholom pomešane vode sploh ni dotaknila in je pila samo čisto vodo. Drugi poskusi v istem zavodu so pokazali, da jedo podgane manj, če uživajo alkohol in sicer toliko da izgube enako množino kalorij kakor jo pridobe z alkoholom.

Perko in Pečarič razstavljata

Njuna dela bodo razstavljeni do 25. t. m.

Ljubljana, 17. oktobra
V »Salonu Koss« v pa-sazi nebotičnika že nekaj dni razstavljata svoja dela pri nas do sedaj še malo znana likovnika Lojze Perko in Herman Pečarič.

L. Perko: Križ ob potu

Notranjec Lojze Perko, ki je do sedaj študiral na akademiji v Sofiji, razstavlja več olj — odlična so: Jesenska pesem, Domačija v Sredšču in Domačija — in nekaj risb. Sodeč po Perkovi volji in stremljenju, bomo v njem dobili sčasoma odličnega pokrajnarja.

Ker Perko v kratkem odide na študij, mu bo zelo ustrezno, če bodo posamezna razstavljenata dela naša svojega kupca.

Herman Pečarič — doma je iz kršne Istre — je sicer amater pa zato vseeno zelo zanimiv — razstavlja več akvarelov. Prav dobra sta škofija v Istri in Vintgar.

(Oba akvarela bi lahko marsikomu služila za vzor!)
Dela obeh mladih likovnikov bodo razstavljenata do 25. t. m., pa ogled istih cenjenemu občinstvu prav toplo priporočamo.

ne ve kaj bi začel. Tedaj pa se zgane Dora, navikanka, ki se je doslej skrivala pod krinko nevedne navike in odvrže nezno krinko. Pokaže se kot pogumna, preudarna in stvarna žena. ki spravi s svojo dejavnostjo življenje v nov, sicer skromnejši, zato pa nič manj srečen tir. In tedaj mož in tašča izpregledata. Vidita koliko je vredna pametna žena, ki si zna v realnem življenju pomagati in biti možu v življenjskem boju zvest in dober tovariš.

KAJ SE SKRIVA V TEJ »SKRIVALNICI«?

Tale misel: če prinese nebrljazna usoda katastrofo in mora veliko podjetje likvidirati, ne pomaga tugovanje in brezdelje. Treba je zavihati rokave in brez nepotrebnih sentimentov preiti na dejanja. Kadar se kaj zruši je treba začeti znova graditi. pa naj bo še tako hudo in naj duh še tako obupano klone. Nikoli ne smemo izgubiti poguma, na nai zahteva novo ustvarjanje dolga leta: leta, ki nam ne bodo prinesla dokončnega uspeha, zadostovati pa nam mora vera, da bodo zanočeto delo nadaljevali otroci in da bodo oni užili njegove sadove. — Take so te skrivalnice. Ne pozabimo, da jih je napisala češka pisateljica, potem bomo znali ceniti vanje položeno misel. Ta jim daje tehtno vrednost. Ne

Avgusta Danilova

glede na to, pa bo našel vsak v igrici prijetno zabavo, ki vpliva kakor poživiljoča kopel, kajti človek odhaia od nje poln nekega vedrega zaupanja vase in življenje.

KDO BO IGRAL?

Doro, spiritus agens vseh skrivalníc, bo igrala Mira Danilova. Pavla Friča, moža-zaščitnika nemočne žene. — Emil Krajc: Dorino mamo, pametno in v življenju izkušeno ženo, ki da svoji hčerki pametna navodila, kako je treba ravnati z možem,

Premiera češke veseloigre v Ljubljani

V »Skrivalnicah« Olge Scheinpflugove nastopi jutri tudi Vera Danilova

Ljubljana, 17. oktobra
KDO JE AVTORICA?
Ljubljanskemu gledališkemu občinstvu Olga Scheinpflugova ni neznan. Marsikdo se še spominja plavalke, z vedrim obrazom in resolutnim vedenjem, s sportno trenirano postavo in odličnimi kretnjami, ki je gostovala skupno s svojimi kolegi z Narodnega divadla v Prazi, pred kakimi sedmimi leti. Takrat smo spoznali njo, Vero Dostalovo, Vydro in Voito. Igrali so igro, ki jo je napisala Scheinpflugova: »Ljubezen ni vse«. Potem smo dobili v prevodu prof. Šesta neno veseloigro »Gugalnica«, jutri pa bomo videli premiero njenih »Skrivalnic«.

nega ustvarjanja je podčrtavanje moči, ki leži skoraj v vsakem človeku in mu pomaga najti vselej sreeen izhod iz vseh neprilik. Scheinpflugova je pisateljica, ki s pridom goji rastlinico »Optimizem«, ker dobro ve, kakšno silno zdravilno moč ima za človeka. Vsa njena dramatična dela izzvenijo v pogumno popevko optimizmu.

KAJ SO »SKRIVALNICE«?

Za nedolžnim naslovom tiči jedro, ki je vredno več, kakor pokaže dejanje na prvi pogled. Kdo se gre skrivalnice? Mlado ljubljeno dekle, ki uvidi, da hoče biti mož »močnejši«, da hoče biti zaščitnik in voditelj ženi in je ne vidi rad samostojne, energične in učene. Tako igra zvito dekle naviko in zavzame srce svoje žrtve, Tovarnar Frič, čigar žena postane, na ima neljubo pravdo zaradi zapuščine in usoda hoče, da jo izpuh in z njo svoje podjetje. Katastrofa v rodbini! Velika skrb, kako se bo znašla v novo siromašno življenje njegova navidezna luksuzna ženica! Kaj bo storila njegova mati, bogata patrijarka, vajena dobrega življenja? In veliki in hrabri »močnejši« mož postane majhen in nebogljjen. Tu pokaže pisateljica razliko med ljudmi. V dobrem gmotnem okolju živeča Fričeva mati in sin se ne znaideta, ko stojita pred ničim. Mati toži kakor Job na razvalinah bogatega doma in tudi sin

Edmund O' Hara:

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

— Da, to ni verjetno, sir, — je odgovoril plačilni ledeno.

Townsend se je kar naprej pahljal z zloženim računom.

— Morda bo deževalo jutri, — je dejal, ker mu je bila postala ta mučna tišina nezno.

— Ze mogoče, sir, — se je glasil hladen odgovor, potem je pa zopet zavladala tišina.

Ta taktika debeluhastega moža je detektivu vedno manj ugajala.

— Zajtrkoval bi rad, — je dejal tiho, dobro vedoč, da so sledilo zdaj nekaj neizbežnega.

— Zajtrk prineso takoj, čim bo poravnani ta-le račun, — se je glasil hladen odgovor.

Townsend je ogledoval svoje negovane nohte.

— Plačal bom jutri. Danes sem precej slab, kar se tiče denarja.

— To ste trdili že včeraj in predvčerajšnjim, sir, — je ugotovil plačilni neusmiljeno. — Mi predlagamo račune trikrat. Tretjič je obenem zadnjič.

Townsend je sedel, položil nogo čez nogo in si prižgal cigareto.

— Nikar se ne šalite, — je dejal resno. — Jutri dobite svoj denar. Dotlej pa... — in hitro je preštel — bodo ti štirje kovčegi menada zadostovali kot zastava za ta malenkostni znesek.

Plačilni je srdito zmajal z glavo.

— Kovčegi ne zadostujejo, sir. Mi smo si včeraj dovolili pregledati njihovo vsebino — naenkrat se mu je obraz spail. — V njih je opeka, sama opeka. Ali nam lahko to pojasnite?

Townsend je ostal miren. Sladko se je smehljaj.

— Opeko zbiram, — je dejal nedolžno. — Med njo naletimo tudi na zelo dragocene komade... —

— Sir, — se je zadržal plačilni in od jeze mu je pritrsnila kri v obraz. — Mar mislite, da bomo verjeli tej bajki?

— Saj tudi ni potrebno, — je priznal Townsend spoštljivo. Ker ste pa zahtevali pojasnilo, sem vam ga dal. Če hočete verjeti ali ne, to je končno vaša stvar in... —

Plačilni je stisnil ustne in oči so se mu srdito zaskrile.

— Sir, — je prekinil detektiva, — ali hočete plačati ali ne?

— Jutri, da.

— A danes?

— Danes ne, — je odgovoril Townsend odločno in za vsak slučaj je vstal.

In bil je skrajni čas, da je to storil, kajti drugi natak in sluga sta komaj čakala, da prideta na vrsto. Vstopila sta in z grozečim izrazom na obrazu sta se vedno bolj bližala, pazeč pri tem, da bi za-

prla Townsendu pot do vrat. Natakar je bil dokaj nizke in šibke postave, tem močnejši pa je bil sluga. Ta si je počasi zasakal rokave in pokazal dve izredno mišičasti roki, povsem zadostni, da bi se popolnilno srce njegovega nasprotnika s skrbmi. Ni se žuril, bližal se mu je počasi kakor mačka, ki se igra z miško in zelo dobro ve, da ji plen ne more uiti.

— Izberi si kraj, kamor hočeš leči, — je dejal porogljivo. Zaničljiv smeh je spremljal te besede.

Townsend je še vedno stal v elegantni pozi, naslonjen na mizo in se delal, kakor da ničesar ne vidi in ne sliši. V njegovem žepu je bil samokres kakor vedno, toda detektiv si je moral to pot prizadevati, da se izmota kako drugače iz koščjivega položaja. Bilo bi zelo lahko držati vse tri možje v šahu s samokresom, toda kaj bi dosegel s tem? Najbrž so ti dobro poznali grofa in preveč odločen nastop bi utegnil celo vzbuditi sum. S tem bi pa propadel ves Townsendov načrt, zasnovan prav na tej zamenjavi vlog. Ne, ne, moral je računati s tem, da bo padlo nekaj udarcev. Na drugi strani pa ni smel dovoliti, da bi ga hudo preterpli, ker bi se utegnile pri tem odlepiti njegove prilepjene brčice in zopet bi bila prevara odkrita.

Bliskovito so mu šinile te misli v glavo. V naslednjem trenutku se je moral naglo skloniti in hitro odskočiti. Z zadovoljstvom je slišal, kako je niemu namenjeni udarec pesti na vso moč zadel mizo in kako je sluga od bolečin srdito zakričal.

Natakaria, po smeli svojtca tovariša še bolj razdražena, sta navajala na dordevnega grofa. Town-

senda je zadelo nekaj udarcev, toda tem se žal ni mogel izogniti. Končno mu je bilo pa ljubše dobiti tudi deset udarcev od teh dveh, nego enega samega, ki bi mu ga zadal sluga.

Tedaj se je na bojišču zopet pojavil orjaški mož. Njegova desnica je bila sicer nekoliko otrpla od silnega udarca po mizi. Toda zdelo se je, da enako spretno in nevarno vihiti tudi levico. Townsend je moral napeti vse sile, da se je umikal udarcem in moral je prenašati udarce obeh natakarjev, malone brez obrambe. Zadeva je postajala nevarna. Bil je že čas storiti temu nevarnemu položaju konec.

Townsend je spretno odbil nov udarec razjarjenega sluga, obenem je pa njegova pest na vso moč zadelala želodec debeluhastega plačilnega.

Le-ta se je molče zdrgol.

— Ti si mi šel že dolgo na živce! — je vzkliknil detektiv. — To je bil sicer prepovedan udarec, enako pa je tudi prepovedano, da trije navale na enega. Debeluh je stokal in se zvijal po tleh. Njegova tovariša sta za hip osupnila in to priliko je detektiv izkoristil. V enem skoku je bil pri vratih in na vso moč jo je ubral po hodniku, pokritem s preprogami.

Glasne psovke so ga opozorile na to, da ga preganjajo. Vsa hiša je bila mahoma na nogah. Od vseh strani so prihitali natakarji. Toda Townsend je bil že odnesel pete in bežal je mimo njih, preden so spoznali, za kaj gre. Na begu si je zapel obleko in nogladih lase, vsaj deloma dostojna je morala biti njegova zunanost, kajti sicer bi ne mogel bežati po ulicah.

Jesen rumena — dobra žena

Kakšna bo letošnja letina — šolske kuhinje v obmejnje kraje

Ptuj, 15. oktobra. Jesen je tu. Povsod so vidni njeni znaki. Zelena barva bujne prirode postopoma rumeni in odpada. Vse se pripravlja na zimsko. Kakšen je kmetov obračun v letošnji delovni dobi?

Cene agrarnih pridelkov so se ugodno dvignile in naši kmetje bi lahko zadovoljno stali razkorajeni in prekrizani rok sredi svojega polja, vendar na žalost ni tako.

Preobilo deževje v zvezi s stalnim nizkim stanjem temperature sta izredno neugodno vplivala na kakovost in količino agrarnih pridelkov. Radi preobilnega deževja je bila zemlja prenasočena z vlago. Voda je stopila iz ozkih in vijugastih vodnih strug ter pogosto preplavljala plodno ozemlje, tako so v mesecu septembru od 15. do 17. in pa od 27. do 30. bile širome Slovenije velike površine pod vodo. Zabeležena je po podnih srezih sledeča škoda na poplavljeni plodni zemlji:

Srez	Poplavljenost	škoda
Brežice	ca 270 ha	ca 250.000 din
Konjice	» 500 »	» 500.000 »
Lendava	» 1.350 »	» 2.700.000 »
Litija	» 20 »	» 7.500 »
Ljubljana	» 1.000 »	» 1.000.000 »
Ljutomer	» 1.200 »	» 475.000 »
Logatec	» 900 »	» 275.000 »
Ptuj	» 600 »	» 500.000 »

Upanje na dober pridelek je takorekoč splavalo po vodi. V primeru z lansko množino pridelkov je letošnji pridelki prav skromni. Travniki, ki so trpel sicer radi suše, so letos dali precej krme. Slabše je bilo v nižinskih travnikih od neurejenih vodnih strugah. Voda je odnašala pokosen seno in otavo, travčišče pa kvarila z donosom peska in procveta s cest.

Poljske žitarice so že pospravljene. Radi neprestanega deževja niso prinesle pričakovane pridelke. Šele druga polovica sončnega in toplega septembra je zelo poospela zorenje proso, ajde in koruze. Ajda, ki je radi dežja precej polegla, je že pospravljena, pridelek znaša skoraj 7 q na hektar. Proso je bilo že prej požeto, pridelek je bil zelo zadovoljiv, saj je dal okrog

13 q na ha. Stalno deževje je zelo oviralo zorenje in spravljanje koruze, zlasti v višjih legah, povprečni pridelek znaša okrog 19 q na ha.

Krompir je v lahki, peščeni zemlji Ptujškega polja dal še dober pridelek, dočim je v težji, ilovnati zemlji Slovenskih goric in Haloz mnogo krompirja zgnilo že v zemlji. Letošnji krompir je v splošnem zelo podvržen gnitju ter bo tudi v shrambah močno gnil. Pridelek je v glavnem manjši kot smo pričakovali ter v splošnem zelo varira, namreč od 40 do 100 q na ha.

Čprav je letošnji pridelek ponekod za polovico manjši od lanskega, je bilo mnogo upanja, da se bo ob ugodnem vremenu zboljšal zlasti pridelek fižola, pese, zelja, repe in podobnih jesenskih, poznih dobrot. Obilno deževje je tudi te upe pokvarilo. Fižol je sicer dobro obrodil, a zelo gnije. Pesa, korenje in repa imajo bujno zelenje, a plodovi sami so radi pomanjkanja sončne toplote drobnji. Zelje so poleg tega uničevale letos izredno mnogostevilne gosence kapsusnega belina.

Vinogradniki so hrepneli po obilnejšem soncu in toploti, ki bi naj v izdatnejši meri popravila in osladiła letošnje kisló grozdje. Radi dežja je pridelek ponekod za tri četrtine slabši od lanskega leta, povrh še grozdne jagode gnijejo in odpadajo. Vse to je dovedlo ljudi do tega, da so se odločili za prarano trgatve. Letošnja pesem trgačev in pritrjevanje klotovcev nista bila tako vesela kakor sicer. Nedozorelo grozdje bo dalo večina izredno kisló vina, ki bodo po kvantiteti zaostajala za 70—80% za lamskim pridelkom.

Sadje je letos po Slovenskih goricah in Halozah slabo obrodiló in še to je bolj drobno in piškavo. Izvozna cena je letos zelo slaba, konkurenca med sadniki trgovci in prekupčevalci pa izredno ostra. Mnogi niso zmogli konkurenca finančno močnejših posrednikov in so morali likvidirati.

Naši obsežni gozdovi so predmet izredne pozornosti. Marsikateremu kmetovalcu so edini up in nada za preživljanje skozi dolga zimo. Težki udarci ostrih sekir in za-

tegló petje tesarskih žag v pridnih rokah gozdnih delavcev nam priča, da gre mnogo lesa na trg. Prodaja drv se letos izredno izplača.

Tako je stanje letošnjih agrarnih pridelkov po množini in kakovosti zelo nezadovoljivo. Hladno deževno vreme je zavleklo in zadržalo razvoj poedinih poljskih kultur za 2 do 3 tedne. To bo zopet škodovalo novim pridelkom, saj se bo morala zopet zavleči jesenska setev ozimlin. Po kolobarjenju, kmetovalcev sledi namreč koruzi pri nas običajno ozimna pšenica. Dejstvo pa je, da koruzna komaj sedaj dozoreva, posebno v višjih legah, a setev ozimlin lahko zelo zavleče in ovira nova deževna doba.

Vse leto so se trudili naši kmetje. Kmečki otroci so morali krepko prijeti za delo ter s svojimi šibkimi pleci pomagati vzdržati rodni, očetov krov pred popolnim propadom.

Listje odpada. Ptice pevke so se preselile v toplejše kraje. Priroda se pripravlja na zimski počitek. Le naš kmet se z dokaj mešanimi občutki pripravlja na zimo. Cene pridelkov so res ugodne, a je žal množina istih letos nezadovoljiva. Mnogim bo primanjkovalo za prehrano lastne družine. Zlasti velja to za haloške in slovenjgorske vinograde s številno družino ter za one male kmete, ki imajo premalo zemlje za lastno vzdrževanje.

Naš mali podeželski človek bo moral kupovati in berati za zivla. Cene so narasle tudi obleki in obutvi. Vse to bo prizadelo tudi mnoge kmečke domove. Tako vidimo, da položaj vaščanov ni preveč rožnat. Dolžnost narodno-obrambni organizacij je, da zlasti letos store vse, da se obmejni vaški prebivalci, zlasti pa otroške generacije našega naroda, očuvajo pred občutnimi posledicami draginje in jakote. Šolske kuhinje so zlasti letos nujno potrebne ter naj ne bo niti ene vaške šole, ki bi letos ne otvorila lastne šolske kuhinje. Zlasti velja to za obmejne kraje kjer je stiska najhujša. Tem veljaj vsa naša pozornost! SČ—

Nedostatki v avtobusnem prometu

Prenatrpani avtobusi niso v korist razvijajočemu se prometu na okoliških progah

Maribor, 15. oktobra. Vsak avtobus mariborske mestne občine ima točno označeno in določeno število sedežev in tudi število potnikov, ki lahko stojijo v avtobusu, če so vsi sedeži zasedeni. To število gotovo ni določeno zato, da se nihče nanj ne ozira. In vendar bi moglo biti omalovaževanje teh predpisov v danem primeru ugodne važnosti.

Vzemimo primer, ki smo ga opazili te dni. S Pobrežja se je izpred pokopališča odpeljal manjši avtobus. Na posebnem napisu smo brali, da je v avtobusu prostora za 23 sedežih oseb in manjše število stoječih potnikov. Navaj ljudi je bil takšen, da je bilo v avtobusu kakor bi trenil — 61 oseb, medtem ko bi jih smelo biti komaj za polovico tega števila. Na 23 sedežih je sedelo 32 potnikov, stalo pa jih je kar 29. V prenatrpanem avtobusu ni bilo več prostora niti za — miško. No, če je takšna vožnja prijetna — hvala lepa, Srčca je bila samo ta, da ni bilo pasje vročine. Avtobus, ki spada v starejši vozovni park, se je počasi pomikal proti mestu. Kako pri-

jetni so počutki potnikov ob takšni vožnji, bi nam vedeli povedati mestni očetje, če bi se zaradi polkusa odločili aranžirati takšno zabavno vožnjo. Tam na nekem vogalu se je vozilo tako nevarno nagnilo, da bi bili potniki najrajši kar poskočili iz vozila.

Potrebno bi bilo, da bi imeli soferji točna, konkretna navodila, kako naj ravnajo v takšnih in podobnih primerih neprilicavnega navala občinstva. To je važno predvsem za pobresko progó. V primeru navala naj bi se sofer natančno držal predpisov. Kakor hitro bi bilo v vozilu dovoljno število potnikov, bi jih ne smel več sprejeti, temveč takoj odpeljati in se nemudoma vrniti po ostale. Primerno nagla vožnja bi omogočila, da bi ne bilo glede pravočasne vožnje v smislu voznega reda ob naslednjem odhodnem času niti najmanjše motnje.

Če bodo mestna podjetja (avtobusni promet) upoštevala želje prizadetega občinstva, potem je avtobusnemu prometu namenjen še lepši razvoj. V nasprotnem primeru pa tega ni pričakovati.

Mariborske in okoliške novice

— Poučno predavanje. V soboto 19. t. m. bo v salonu restavracije »Navi svet« v Jurčičevi ulici s pričetkom ob pol 21. predavanje. Na željo mariborskih obrtnikov bo predaval o davčnih zadevah davčni referent Zbornice za TOI g. Žagar.

— Vojaške predstave ni bilo. Zaradi nenadne oboletosti g. M. Zakrajškove je izostala napovedana brezplačna predstava C. Golarijeve »Vdove Rošinke« za vojaštvo mariborske garnizije. Predstava bo kasneje, čim okreva g. M. Zakrajškova, ki ima v tej zabavni veseligrski naslovno vlogo.

— Nočno lekarniško službo imata tekoči teden Albaneževja lekarna pri sv. Antonu v Frankopanovi ulici št. 18, tel. 27-01, in Kónigova lekarna pri Mariji pomagaj na Aleksandrovci cesti 1, tel. 21-79.

— Umrla je dijakinja Ivanka Robinšak, stara 15 let. Podlegla je neozdravljivi bolezní. Vsi, ki so jo poznali, jo bodo ohranili v trajnem spominu. Žaljučim svojcem naše globoko sožalje!

— Ljudska univerza v Mariboru. V petek 18. t. m. bo predaval inž. dr. France Avčín, znani planinski pisatelj, o temi: »Na smučeh preko Šar-planine na Korak«. Predavanje odličnega poznavalca planin Južne Srbije pojasnjuje zelo lepe sklopične slike.

— Makmalne cene mesa. Na podlagi pooblastila v smislu čl. 2. uredbé o kontroli cen na drobnó, Služb. list 420/71 1940, določa sresko načelstvo Maribor leví breg za področje srezá Maribor leví breg naslednje maksimalne cene za svinjsko meso, slanino, сало in mast od svinj, ki so bile uvožene v dravsko banovino; za svinjski hrbet za kilogram 22 din, za ostalo svinjsko meso 21 din, za slanino in сало 24 din, mast 26 din, glava 10, črevesna mast 18, ledvice 18, srce 18, možgani 18, jetra 16 in pljuča 10 din. Za cene govejumu, telečjemu, svinjskemu mesu, slanini in svinjski masti iz dravske banovine velja odločba bana dravske banovine, objavljena v Služb. listu 471/75 z dne 18. septembra 1940. Prekrški te odločbe se kaznujejo po čl. 9. uredbé o pobljanju draginje in brezvestne špekulacije. Odločba stopi v veljavo 20. oktobra 1940.

— Šahovske novice. Stanje šahovskega prvenstva tekmovalcev v organizaciji šah. sekcije SK Zelezničarja je do 9 kolu sledeče: Dasko 6 (1), Marvin 5 (1), prof. Stupar 4 (2), Maroti 3 in pol (2), Bien 3 in pol (1), Regoršek 3 in pol, Babič 2 in pol (1), Breč 2 (2), Nosan 2 (3), Keiš 2 (2), Čertalič 1.

— Iz Studencev. Naša marljiva sokolska odrska družina nas bo v soboto in nedeljo 19. in 20. t. m. spet prijetno presenetila.

Upriporila bo namreč izredno sodobno veseligró v svojih slikah »Lahko je močnik«. ki sega s petim dejanjem v sodobno zakonsko življenje. Kakor je bil doslej naš Sokolski dom zmerom poln, kadar je šlo za zabavno uprizoritev, tako smo pričrání, da bodo vrli Studenci tudi v soboto in nedeljo do zadnjega kotička napolnili dvorano našega Sokolskega doma.

— Ob Treh ribnikih je poleg ceste speljana tudi pošpot ob zapadnem robu ribnikov. Tik žolnarne stoji ob poti tabla, na kateri je zapisano, da je vsaka vožnja, tudi s kolesi, no tej poti zabranjena. Toda za to prepoved se nihče ne zmeni. Kolesarji divljajo no tej poti kakor za stavó, da so pasanti večkrat v nevarnosti. Orožnikom v Koškah bi priporočali, da gotov dan napravijo zasedo in polove kolesarje. ki kršijo prepoved, neprimerno nai pouče. vsmene pa naj potem oblast s primernimi kaznimi pripravi do tega, da bodo v bodoče čitali, kaj stóti na tabli zapisano. čóprav se jim zdí to odvratno (Del. pol.)

— Ogrožena varnost javnega prometa. Tako se glasijo naslovi čim dalje številnejših prijav o prometnih nesrečah po mariborskih ulicah, odkar je Maribor ostalemu svetu hotel pokazati, da premore glede sodobnosti javnega prometa vse več kot drugi — pa se je prekmalu izkazalo, da Maribor za tako sodobnost še ni — dozorel. In ne bo dozorel, dokler na merodajnem mestu ne pride do veljave uvidenosti, da je v javnem prometu prvo človek osebno — torej kot pešce — ne pa razna razkošna vozila, katerim se v prvi in zadnji vrsti posveča vsa pozornost. So gotove točke križišč, ki jih tudi najbolj pazljivi stražnik ne more obvladati, ker je to človeško in fizično nemogoče.

— Zopet mati — zapeljivka »vojega otroka«. Se bolj žalosten, sicer pa silčen slučaj kakor je bil on Hardnerjeve iz Studencev, je tale iz Slovenjega Grada. V rodinji A. B. so opazili, da je zmajniklo od 400 din, ki so bili previdno skrivni omarí, 300 din a en stotak pa je ostal nedotaknjen. Pravi tat to ni bil, ker ta bi bil pograbil ves znesek in še kaj drugega zraven. Razen tega pa bi bil ta denar je po naključju našel, tako previdno je bil spravljen. Kdo torej je bil izredni tat? Sum je padel na 9letno šolarico, nezakonsko hčerko, zakonca, moža te rodbine. Vzel je otroka k sebi kot svojega. Mati je namreč popolnoma propadla ženska, ki je bila med drugim od okrož. sodišča v Celju kaznovana na eno leto ječe, ker je svojo (drugo) hčerko (Faniko) zapeljala h tatvini. Komaj na prostem, se je lotila te hčerke. Ona, mati, je svojega otroka poučila točno vse, kako naj pride do denarja in da naj

ne vzame celega zneska. To je mala Zofika tudi točno izvršila. Razveselila se je tega denarja tako, da je šla v slaščiarno ter si tam za 30 din nakupila raznih sladkarij, ki jih je potem velikodušno razdelila tudi med svoje sošolke. Ostanek (denarja) pa je izročila svojí materi. Mati Vajnceri Marija iz Pameč, je (kakor ona iz Studencev) to zlodejstvo skušala utajiti, kar ji pa seveda nihče ne more verjeti.

— Mati obdolžuje sina tatvine jabolki. Posestniku Gunglu Ferd iz Sp. Partinija je od treh jablan zmajnik ves sad tako zvanih »špicelov«. Osumljen tatvine za kakih 100 kg jabolki je bil Knezar Vincenc, tudi sam posestnik. Pri hišni preiskavi so našli še več kot le Gunglovo »špicelno«. Lastna mati je sina obdolžila, da je tudi njej kradel jabolka in jih s svojimi sprejal za jabolčnik. Ali ni to že več kot tatvinska kuga?

— Vprašanje šušmarstva kriči po odreženju. Iz novih, številnih prijav o šušmarstvu na deželi, posebnem, da tu ne gre več za pojedine slučaje, kakršni so bili doslej vsepovsod v navadi, ampak da ima vse to delo, ki se imenuje šušmarstvo, svoje globoke socialne in ekonomske korenine. Danes je že postalo to vprašanje tem bolj resno, ker tudi na deželi letos primanjkuje živila že zdaj, ko smo bili sicer vajeni živeti v izobilju jesenskih pridelkov. Če že posestniki iščejo živež za delavce, potem je to resno znamenje, da treba resnih ukrepov. Potem se samo ob sebi opravičuje zagovor večine na ovrabó poklónih obrtnikov prijetih »šušmarjev« zagovor namreč, da itak ne delajo za denar, ki ga ni, marveč le še za tisto blago ali preživež, ki ga kdo še ima in je primoran na izzeno za delo, ki ga nujno potrebuje, pa si ga brez denarja ne more preskrbeti.

— Okradeni trgovci. Eden veltrogovec v sredini mesta je prijavil policiji, da mu je bila ukradena večja količina blaga in sicer volnenega za damske obleke. Blago je temporidece barve.

— Kolesa še vedno kradejo. Čim dalje številnejše tatvine koles opozarjajo na nujno potrebo, napram temu zlu pokreniti čisto druge varnostni kot so dosedaj na razpologo (stojala itd.).

— Če revez išče delo, je potepuh? V Mariboru so prijeli mladega Hrvatá, ki je prišel — dela iskati. Ker ga ni našel in je brez sredstev in stalnega bivališča, so ga »spravili« radi potepušta.

— Malo več resnosti. Prejelí smo s prošnjo za objavo: Neki list je prinesel predlog za ustanovitev mestne centralne pekarné. Pisec pa ima le malo pojma o pek-

kovskih obratih in je zategadelj vzeti članek za neresen. Nepoučen citatelj bi si mogel misliti, da je za izdelavo kruha potrebna samo moka in voda in kvečjemu še kurivo. Na kvas niti misli ni. Pri predelavi 10.000 kg moke dnevno se porabi 100 kg kvasa in to stane na dan 3.600 din ali letno pri 300 delavnih dneh preko milijon dinarjev. Kje pa je dišlad, sol, olje itd.! Za peko 10.000 kg moke računá 30 zaposlencev, pa bi jih bilo v mestni centralni pekarni tudi 100 oseb mnogo premalo, kajti pisec ne ve, da je poleg pomočnikov treba še drugih oseb, v pisarni, raznašalcev, prodajalk itd. Kje pa so najemnine za pisarne itd., itd.? Pekli bi radi znali za ime pisca, ker bi hoteli imeti recept od njega, da bodo znali tudi oni tako pečiti kruh peči. Od resnosti do smešnosti je pač samo korak.

— O tem in onem. Pri kuhanju pri nekem posestniku v Dobrenju ob meji so odkrnili med zabavo po kuhanju tudi strelí. Na tla se je zgrudil ves krvav 18letni Anton Podgoršek z ranjeno levico. Ranjenca so pripeljali v bolnico. Za neznanim storilcem požvedujejo orožniki. — Zilvinozdravnika soproza Marija Kolencéva iz Dravograda je padla tako nesrečno na tla, da si je pri tem zlomila roko. — Trgovci Anton Pernat iz Meže je bil na lovu in streljal na srnjaka Puškina cev pa se je pri tem razletela in mu ranila levo oko. — Posestnikova hčerka Marija Segula iz Gorisnice je radla z voza in si zlomila desno nogo. — 10letni posestniški sin Ivan Cvetko iz Kicarja je priletel med igro s takšno močjó v neko drevo da mu je pri tem počila lobanja. — Ponoči je bil obstrlejen v gozdu zidar Stanko Voršič iz Zg. Dupleka. Strelí so odkrnili iz zasede. Voršiča so odpremili v bolnico Orožniki se zanimajo za nočnega strelca. — 34letni posestnik Ivan Beziak iz Markovcev je padel s podstrešja in si je poškodoval glavo. — Levo nogo si je zlomila pri padcu 73letna preužitkarica Katarina Kolarčeva iz Rozognice. — Desnico je porazlo v cirkularki 50letnem posestniku Francu Segulu iz Prvencu. — Poškodovanci se zdravijo v bolnici. — Prizad je kupil od krapinskoga lekarnarja Petroviča njegovo posestvo v obmejni Svedini za 1.800.000 din. — Z nožem zabodena so pripeljali v mariborsko bolnico 19letnega Marijana Božiča iz Sv. Trojice v Slov. goricah. — Upravno sodišče v Celju je razveljavilo razpust mariborskih obrtniških združenj slikarjev, kovačev, urarjev slaščičarjev ter okoliških obrtnikov. — V neki okoliški gostilni je nastal incident. Neki pevec so vznemirjali goste ki so nadležno pevce potisnili iz gostilne v — temo. Nekaj inventarja je bilo razbitega.

— Tat s krinkó na obrazu in samokresom strahuje ljudi. Drzen primer tatinske nasilnosti se je pripetil ponoči pri gostilni »Pri lovcu« v Frankopanovi ulici. Ko je gostilniška natakarica slučajno stopila v temno vežo, se ji je zadelo, da se neki možki skrivá v veži. Ko se je približala senci, je spoznala da ima pred seboj maskiranega možkega ki je v naslednjem trenutku potegnil samokres in ga s pretño naperil proti natakarici. V strahu se je natakarica umaknila v gostilniško sobo, kjer je sporočila črkastovcu Ivanu Ternovšku, da je zunan v veži maskiran možkar, ki se sumljivo suka okoli njegovega kolesa. Ternovšek je brž stopil v vežo, vendar pa se je maskiranec med tem umaknil na cesto. Ternovšek mu je sledil maskiranec je pred njim bežal. V bližini magdalenske šole pa se je čutil maskiranec boli varnega. Obstal je in se naglo obrnil proti Ternovšku, ki ga je ves čas zasledoval. Naperil je proti njemu samokres in mu ga nastavil na prsi. V takšnem položaju je potem maskirani neznanec vodil Ternovška do gostilne nazaj. Čim se je Ternovšek vrnil v gostilniško sobo je maskirani napadalec izginil v temo. Ternovšek je nato ugotovil da mu je neznanec brskal po torbici na kolesu, kjer je menda upal dobiti predmet, s katerim bi si lahko pomagali pri odstranitvi ključavnice na kolesu. Ker pa takšnega predmeta ni dobil, se mu tatinski polkuz ni posrečil, nač na je odnesel iz torbe nekatere druge predmete. Verjetno je, da je maskirani neznanec kakšen izvežban tat-spcialist, ki se posebno razume na krajo tujih koles. Policija poizveduje sedaj za njim.

— Okoli 20 tekstilcev je baje šlo samo iz ene mariborske tovarne v Zemun, kjer pomagajo streči in gostiti besarabske Nemce, ki se izseljujejo iz Besarabije in Bukovine in potujejo preko Jugooslavije v Nemčijo.

— Vprašanje orožja kot rodbinskega spomina. Še bolj ko drugod je na obmejnem ozemlju kljub zasledovanju vendarle ostalo še mnogo orožja po vaseh v posameznih hišah. Tu niti ni mišljeno orožje, ki je skrito pri številnih divjih loveh v okoličih Maribora in seveda tudi po sosednjih hriboh in nasejih blizu gozdov. Pač pa je mišljeno predvsem orožje, s katerim se ob

določenih časih kar javno strelja in ki ga nosijo tudi s seboj fantje ob vaških pretepih itd. Mišljeno je tudi orožje, ki se hrani kot dragocen rodbinski spomin in se kot tako navadno ne uporablja več. Današnje izredne razmere pa zahtevajo posebno strogo izsleditev vsega po hišah in stanovanjih ali kjer koli shranjenega orožja brez orožnega lista. Vse to orožje zapade brezobzirno zaplenitvi, v sumljivih primerih sledijo še druge nevednosti. Toda za staro orožje, ki očividno ni več v uporabi osonko, ki za rabo ni sposobno, ki se hrani kot rodbinski spomin, bi bilo treba v zaščito pred zaplenbo nekaj ukreniti.

— Kolkó hrupa in sovraštva zaradi nekaj grozdov. Maribor se te dni še spominja, kako je pred leti v bližini Kalvarije mlado življenje končalo zaradi nekaj grozdov. Čudno! Prav tisti ljudje, ki jim ni nič žal, če koga napojijo do pijanosti z vinom, se kar tresejo že za en sam grozd. Nekaj drugega je seveda, če se v vinograd prikrade tat z namenom, da natrga množino grozdja za prodajo ali osebno porabo. Tu pa imamo primer, kjer naj bi bil deček odtrgal nekaj grozdov in jih razdal šolarjem. To je bilo v Sokovici pri soštanju. Dečkova mati, Reza Florjanc, je proti Hudodelčevi ženi trdila, da njen sin sploh ni trgal grozdja iz njenega vinograda. Pa to ji ni nič pomgalo. Hudodelčeva se je nasprotno še bolj razjezila in navallla na Florjancévo s tako silo, da sta obe padli na tla, kjer je napadalka svojo žrtev bila in vlekla za lase, dokler se tej ni posrečilo ubežati ji v hišo. Toda še tja ji je sledil odrasli sin Hudodelčeve in je še on nadalje Florjancévo pretepaval in zmerjal z ostudnimi psovskami. To vse pa je bil šele začetek nadaljujočega se sovraštva. In vse to zaradi — le morda nekaj grozdov!

— Bitka s steklenicami. Taborska ulica — to je ulica lepega zgodovinskega imena, ki jo vidite z državnega mostu pod Kralja Petra trgom — je sicer ena tistih nesrečnih ulic, ki spadajo v zbirko zanemarjenosti in zapuščenosti. Vendar pa je živahna po svojih — za krajevne potrebe — preštevilnih gostilnah. Iz one teh gostiln se je razlegal klic po straži. Gostje so se med seboj stepli. Majhna bitka kar s steklenicami. Te bitke se je udeležila tudi mlajša ženska, ki je svojemu nasprotniku zagnala v obraz litrsko steklenico s tako silo, da se je steklenica na obrazu razbila — s kakšnim učinkom, si lahko predstavljate. Bitka se v svojih posledicah nadaljuje v palači Marjine ulice v sobi št. 15.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 17. oktobra, ob 20.: »Cyrano de Bergerac«, Red A.

Druga ponovitev »Cyrano de Bergerac«, Rostandove veličaste komedije, ki je bila ob prvih dveh uprizoritvah s splošnimi simpatijami sprejeta, je določena za četrtek 17. t. m. Na vrsto pride abonma re-da A.

Iz Celja

— c Stekina v Celju in okolič. Ker so se pojavili ponovni primeri pasje stekline v Celju in bližnji okolici, opozarja mestno poglavarstvo lastnike pasov, da se strogo ravnajo po nastavljenih razglasila mestnega poglavarstva z dne 18. septembra. Neprijavljene psi in psi, ki niso zavaranji tako, kot je v omenjenem razglasilu predvideno, bodo brezpoježno pokončani, njih lastnike pa bo mestno poglavarstvo kaznovalo po čl. 113. zakona o odvracanju in zatiranju živalskih kužnih bolezni.

— c Umrla je v terek v Kersnikovi ulici 46 v starosti 45 let g. Marija Grahova, soproga višjega davčnega inspektorja g. Draga Grahá v Celju. Na Sp. Hudični 93 pri Celju je umrla v sredo 61-letna zasebnica Neža Kračunova; pogreb bo v petek ob 16. iz hiše žalosti na okoliško pokopališče. V celjski bolnici je umrla v sredo 81-letna zasebnica Barbara Čakševa z Lave pri Celju. Na hribu sv. Jožefa 43 je umrl v sredo v 75. letu starosti višji sodni oficial v p. g. Vincenc Gajšek; pogreb bo v petek ob 17. iz mrtvašnice na mestnem pokopališču.

— c Napad in dve nesreči. V neki gostilni v Kladju pri Laškem je v terek neki možki v prepri napadel 23-letnega delavca Franca Dežmana iz Kladja in ga z nožem dvakrat zabodel v ledvice. V Storaš si je 40letna ključavničarjeva žena Liza Kreuhova pri padcu zlomila desno nogo v kolenu. V terek je padel 39-letni dinar brez stalnega bivališča Ivan Segula na cesti v Medlogu pri Celju in si močno poškodoval levo nogo pod gležnjem. Poškodovanec se zdravijo v celjski bolnici.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklitci, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pisemne odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZRO

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 3.— din

TRSEJE

divjake korenjake, na raznih podlagah, nudi žiher Franjo, Zamušani, Sv. Marjeta, Moškanjci. Zahtevajte cenik! 2333

POŠILJO NA DOM

sprejme Klavžer, Vošnjakova 4 2387

POHISTVO

po naročilu, vsakovrstne stole, politirane oprave, vsa popravila najceneje: ZORMAN, Breg 14. 2389

STUŽRE

Beseda 50 par Davek posebej. Najmanjši znesek 3.— din

DVA CEVLJARSKA POMOČNIKA

sprejme Klavžer, Vošnjakova 4 2387

KUPIM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 3.— din

PRODAM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 3.— din

OIPRESE

za vrtno ograje in pokopališča v vseh velikostih in večjo množino božičnih dreves ugodno dobavi Franc Dolenc, Predvor 2384

STEDILNIK

s 6 krogi in 2 cevema za peko ter peč za kopalnico in vročo vodo, oboje na plin, najboljši Junkersov fabrikat, malo rabljeno, radi selitve poceni naprodaj. Kojudinovci, Beograd, Francuska 5. 2383

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Delo in položaj slovenskega učiteljstva

K jutrišnji banovinski skupščini naše učiteljske organizacije

Ljubljana, 17. oktobra

Kot šesto točko dnevnega reda bo obravnavala jutri banovinska skupščina JUU sekcijско tajniško poročilo, iz katerega se najlepše zrcali delo, ki ga je opravil slovenski del učiteljske organizacije v korist stanu, šole in obče narodne prosvete. JUU se je zavedalo težkih prilik in nemirnih časov, toda od svojih zahtev, ki so osnovnega pomena za pravni, moralni in materialni dobrobit članstva, ni moglo odstopiti. Mnoge zahteve in težnje stanu so ostale neizpolnjene, čeravno je bilo delo v organizaciji sami normalno.

Poseben položaj je nastal z ustanovitvijo Zveze hrvatskih učiteljskih društev. JUU je prenehala biti predstavnica vsega jugoslovenskega učiteljstva, vprav zato pa je slovensko učiteljstvo osvojilo naziranje, da je treba čim prej ustvariti forum, ki bo združeval obe učiteljski organizaciji JUU in SHUD. Ljubljanska sekcija je šla v teh prizadevanjih še dalje: izdelan je bil osnutek pravil za zvezo učiteljskih organizacij krajine Jugoslavije.

Učiteljstvo dravske banovine je organizirano po sreskih društvih in je 3108 učiteljev in učiteljic članov JUU. Nemara se nobeno leto tako, kakor v pretekli poslovni dobi, je bilo JUU v najtesnejših stikih z ostalimi uradnimi organizacijami, z organizacijami upokojencev in delavcev. Zlasti je bilo tesno sodelovanje s profsorskim združenjem in združenjem učiteljstva meščanskih šol. Učiteljska organizacija ni zamarnajala dela, ki naj bi dovedlo do zboljšanja položaja vsega stanu. Stare, a neizpolnjene zahteve so bile znova poudarjene, ker niso nič manj aktualne, kakor

pred leti. Bistvo svojih zahtev je izneslo učiteljstvo v predlogih za finančni zakon, kjer so poudarjene zahteve: po stalnosti, po izpremembi draginskih razredov, po napredovanju učiteljstva v peto skupino, po razpisih službenih mest, po ukinitvi § 110 zakona o uradnikih, po noveli k zakonu o narodnih šolah itd. Skupno 31 točk, ki obsegajo najvažnejše težnje in potrebe učiteljstva.

Posebno poglavje zavzemajo v preteklem poslovnem letu napadi na učiteljstvo. V »Domoljubcu« so izhajali članki pod naslovom »Naša šola in učiteljstvo«, pisani na tak način, da so naravnost hujskali proti šoli in učiteljstvu. Na te izbruhe so vpražnost je reagiral organizacija, kolikor ji je bilo v danih razmerah mogoče. Predvsem pa je bilo delo JUU osredotočeno na akciji za zvišanje prejemkov, življenjske potrebe — živila, obutev, obleka in vse drugo se je tako podražilo, da je zašlo učiteljstvo z ostalimi državnimi nameštenci v naravnost obupen položaj. Hočeš — nočeš, odrekli se je treba celo najnujnejšim nabavam, ker ni sredstev. Vprav iz teškega položaja vseh državnih nameštencev je izšla skupna pobuda za akcijo, s ciljem, da se urede življenjski pogoji ljudem, ki imajo v rokah državno upravo. V zvezi s prizadevanji pa zvišanja plač se je kot nujno postavilo načelo: za enako delo — enako plačilo. Zapostavljanju poročenih naj se napravi konec! V kolikor gre za napredovanja, se je to vpražanje uspešno zaključilo, ker so prošnje za napredovanje rešene, žal pa minevajo zopet meseci, ko ni od nikoder dekretov in tako učiteljstvo še nima prejemkov po

pripadajočih skupinah. V času, ko so cene iz tedna v teden višje, pomeni tako zavlacanje tudi negativno postavko.

Enako vestno se je pečala sekcija z dolgo vrsto drugih aktualnih zadev. Tako z zaščito članstva, z razpisih prostih službenih mest, z učiteljski pripravniki in njihovim položajem, z izpopolnitvijo učiteljskega staleža, s postavljanjem pripravnikov za šolske upravitelje, z učiteljicami ženskih ročnih del, z učitelji kontraktualci, s stanarino poročenih učiteljic, z nabavo plinskih mask, z disciplinskim sodiščem, z učnimi načrti, z učiteljskimi humanitarnimi ustanovami, s podpornim fondom sekcije ter sploh z vsemi vpražanji, ki jih je postavil tok življenja na dnevni red.

JUU je izdajalo »Učiteljskega tovariša«, stanovsko glasilo, pedagoško revijo »Popotnik« in Mladinski Matič pa je prišlo nad vse uspešno do izraza kulturno prizadevanje organizacije, ki daje naši mladini leto za letom izbrano, dragoceno čtivo.

V okviru JUU so delali mnogi odseki: šolsko upravni, odsek za obsejno šolstvo, učiteljski pokret, odsek učiteljic, gospodarski svet, odsek za strokovno nadaljevalno šolstvo, šolski radio in odsek za kmetijsko in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo.

V sklop učiteljske stanovske organizacije spada tudi pevski zbor »Emil Adamič«.

Vse obsežno delo bi seve nikakor ne bilo moglo biti opravljeno, da ne šteje vprav učiteljska organizacija v svojih vrstah mnogo nesebičnih in stanovsko zavednih sodelavcev, ki so vsak čas pripravljeno priti za vsako delo v korist skupnosti.

da se ne zasenci bleska njegove moštosti. bo podala Marija Nablocka; Dorinega očeta, dobrodušnega, počenega stavbenika, moža, na katerem je Dorina mati dokazala uspeh svoje življenjske izkušnje in filozofije, pa bo igral Fran Lipah. V vlogi gospe Friche, Pavlove matere, na bomo videli na odru našo ljubo znanko, ki se je dobro spominjala predvsem starejša generacija — Avgusto Danilovo. Dolga leta je že nismo videli na dramskem odru. Le v nekaterih bežnih nastopih je zaigrala v opereti pred leti dve vlogi. Z njim je dokazala svojo svežost in čilost in svoj nezmanjšani igralski zagon. Ni še dolgo, ko

je praznovala svojo 70letnico in zlato poroko. Po dolgem času bo stopila kot gospa Fricheva na oder, ki sicer ni paradna vloga, vendar pa takšna, da bo naša »Danilka« spet z vsemi svojimi bogatimi igralskimi izkušnjami zajadrala v igralske vode. Za stare in mlade obiskovalce gledališča bo njen nastop zanimiv dogodek, ki ga bo vedljavo videli. — Na nedeljski reprizi bo igrala vlogo Dore Angela Sancinova, ki je debutirala na našem odru kot Jacinta.

»Skrivalnice« je prestavil iz češćine prof. Sest, ki je delo tudi zrežiral. Premiera bo v petek za red premierski. Maša Sl.

Don Luis Companys ustreljen

Tragičen konec znanega katalonskega politika

Preki sod je obsodil na smrt znanega katalonskega politika in bivšega predsednika avtonomne Katalonije dona Luisa Companysa in večeraj je bila smrtna obsodba v Barceloni izvršena. Companysa so ustrelili. Padla je torej še ena žrtev španske državljanske vojne.

Don Luis Companys je bil rojen 1. 1873. in že v zgodnji mladosti je posegel v politiko. Uvrstil se je med voditelje levo orientiranih španskih strank. Od leta 1910 se je boril za republikanski sidičališčni pokret Katalonije in pred volitvami leta 1931 je ustanovil v vodjo separatistov Macio levičarsko republikansko stranko Radi svojega revolucionarnega delovanja je bil večkrat obsojen in zaprt.

V aprilu 1931 je izbruhnila v zvezi z občinskimi volitvami revolucija, ki je zapodila kralja Alfonsa XIII iz Spanije. Istega dne, namreč 14 aprila 1931 je proglašil Companys v balkona mestnega magistrata v Barceloni katalonsko republiko pod predsedstvom Macie. Pozneje je postal sam predsednik avtonomne katalonske vlade. Companys je postal istega dne najprej barcelonski župan. Pozneje je vodil pogajanja z Madridom v zadevi avtonomne katalonske vlade in postal je guverner Katalonije. Leta 1932 je postal član Cortesa, naslednjega leta pa predsednik katalonskega parlamenta in mornariški minister ter s tem član španske vlade. Po Macijevi smrti 25. decembra 1933 je bil izvoljen v januarju naslednjega leta za predsednika Katalonije.

Volitve v španski parlament leta 1934, so prinesle velik preokret na desno, kar je vplivalo tudi na Katalonijo. Companys se je moral umakniti in zaradi upora proti novi španski vladi je bil aretiran. Ministrski predsednik Lerroux je predlagal v oktobru 1934 parlamentu ponovno uvedbo smrtnih kazni, da bi lahko poslal Companysa na morišče. Toda sodišče je obsodilo Companysa samo na 30 let ječe. Nove volitve v februarju 1936 in s tem v zvezi ponovni prevrat je odprl Companysu jetniška vrata. Vrnil se je na svoje mesto in kot predsednik obnovljene avtonomne Katalonije je 24. februarja 1936 zopet sklical prejšnjo katalonsko vlado.

Po izbruhu državljanske vojne v juliju 1936 je imel Companys velike težave z katalonskimi anarhisti. Ko je prenesla madridska vlada svoj sedež v Barcelono, so nastala nasprotstva med Companysom in ministrskim predsednikom Negrinom. Zadnji Companysov poskus, da bi izločil Katalonijo iz španske državne zveze in jo spravil kod samostojno državo pod angleško-francosko pokroviteljstvo se je izjalovilo. Zato je v novembru 1937 kot predsednik Katalonije odstopil in pobegnil i pred anarhisti i pred svojim nasprotnikom Negrinom v Francijo.

Podgane in alkohol

V ameriški bolnici Johns-Hopkins-Hospital sta delala dr. C. P. Richter in K. H. Campbellova zanimive poskuse, da-li je mogoče navaditi podgane na uživanje alkohola. Dajala sta podganam v kletko vsak dan po dve posodi. V eni je bila čista voda, v drugi pa z alkoholom pomešana. Kolčina alkohola sta točno odmerila in postopno pomnoževala. Podgane so raje pile z alkoholom pomešano vodo, kakor čisto, toda samo dokler je bilo v njej 1.8 do 4.4% alkohola. Čim je bilo pa v vodi več alkohola, jo podgane niso hotele piti. Ko je pa dosegel alkohol v vodi 6% so raje pile čisto vodo.

Kazalo je, da se bodo podgane polagoma privadile vedno večjim količinam alkohola in da se bodo napile, pa so raje nehale pri odstopku, odgovarjajočem približno množini alkohola v pivu. Ena podgana je pa celo močno spominjala na abstinenta, ker se z alkoholom pomešane vode sploh ni dotaknila in je bila samo čisto vodo. Drugi poskusi v istem zavodu so pokazali, da jedo podgane manj, če uživajo alkohol in sicer toliko da izgube enako množino kalorij kakor je pridobe z alkoholom.

Perko in Pečarič razstavljata

Njuna dela bodo razstavljena do 25. t. m.

Ljubljana, 17. oktobra

V »Salonu Kos« v pasaji nebotičnika že nekaj dni razstavljata svoja dela pri nas do sedaj še malo znana likovnika Lojze Perko in Herman Pečarič.

Notranjec Lojze Perko, ki je do sedaj študiral na akademiji v Sofiji, razstavlja več olj — odlična so: Jesenska pesem, Domačija v Središču in Domačija — in nekaj risb. Sodeč po Perkovi volji in stremljenju, bomo v njem dobili sčasoma odličnega pokrajnarja.

Ker Perko v kratkem očide na študij, mu bo zelo ustrezno, če bodo posamezna razstavljena dela naša svojega kupca. Herman Pečarič — doma je iz kršne Istre — je sicer amater pa zato vseeno zelo zanimiv — razstavlja več akvarelov. Prav dobra sta škofija v Istri in Vintgar.

L. Perko: Križ ob potu

(Oba akvarela bi lahko marsikomu služila za vzor!)

Dela obeh mladih likovnikov bodo razstavljena do 25. t. m., pa ogled istih cenjenemu občinstvu prav toplo priporočamo.

ne ve kaj bi začel. Tedaj na se zgame Dorina, navihanka, ki se je dosti skrivala pod krinko nevedne navike in odvračala neznanost krinko. Pokaže se kot pogumna, preudarna in stvarna žena, ki soravi s svojo dejavnostjo življenje v nov, sicer skromnejši, zato da ni manj srečen tir. In tedaj mož in tača izpregledata. Vidita koliko je vredna pametna žena, ki si zna v realnem življenju pomagati in biti možu v življenjskem boju zvest in dober tovariš.

KAJ SE SKRIVA V TEJ »SKRIVALNICI«?

Tale misel: če prinese neprijazna usoda katastrofo in mora veliko podjetje likvidirati, ne pomaga tugovanje in brezdelje. Treba je zavihati rokave in brez nepotrebnih sentimentov preiti na dejanja. Kadar se kaj zruši je treba začeti znova graditi, pa naj bo še tako hudo in naj duh še tako obupano klone. Nikoli ne smemo izgubiti poguma, pa naj zahteva novo ustvarjanje dolga leta; leta, ki nam ne bodo prinesla dokončnega uspeha, zadostovati pa nam mora vera, da bodo začetno delo nadaljevali otroci in da bodo oni užili njegove sadove. — Take so te skrivalnice. Ne pozabimo, da jih je napisala češka pisateljica, potem bomo znali ceniti vanje položeno misel. Ta jim daje tehtno vrednost. Ne

Avgusta Danilova

glede na to, da bo našel vsak v igrici prijetno zabavo, ki vpliva kakor poživiljoča kopol, kajti človek odhaja od nje poln nekega vedrega zaupanja vase in življenje.

KDO BO IGRAL?

Doro, spiritus agens vseh skrivalnic, bo igrala Mira Danilova, Pavla Friche, moža-zadržnika nemočne ženske. — Emil Krajič, Dorino mambo, pametno in v življenju izkušeno, kdo, ki da svoji hčerki pametna navodila, kako je treba ravnati z možem,

Premiera češke veseloigre v Ljubljani

V »Skrivalnicah« Olge Scheinplugove nastopi jutri tudi Vera Danilova

Ljubljana, 17. oktobra

KDO JE AVTORICA?

Ljubljanskemu gledališkemu občinstvu Olga Scheinplugova ni neznan. Marsikdo se še spominja plavalke, z vedrim obrazom in resolutnim vedenjem, s športno trenirano postavo in odličnimi kretnjami, ki je gostovala skupno s svojimi kolegi z Narodnega divadla v Prazi, pred kakimi sedmimi leti. Takrat smo spoznali njo. Vero Dostalovo, Vydro in Voito. Igrali so igrjo, ki jo je napisala Scheinplugova: »Ljubezen ni vse«. Potem smo dobili v prevodu prof. Šesta njeno veseloigro »Gugalnica«, jutri pa bomo videli premiero njenih »Skrivalnic«.

ZNANILNOST NJENIH DEL

Če pogledamo njena dela, vidimo v vseh sorodno potero, namreč velik življenjski optimizem. V »Ljubezen ni vse«, smo videli v ljubezni omlajufano dekletu, ki ni napravilo samomora, temveč je zmazal v njej ključ življenja. V »Gugalnici«, kjer je izgubila gospa vse premoženje in se je nasmešnila sreča njeni kuharici, tako da sta zamenjala vloge, se je uklonila »milostiva« usodi in šla pogumno v novo življenje. V »Skrivalnicah«, pa je motiv podoban in tudi izzveni v pogumnem zaupanju v življenje in bodočnost. Pozitivna stran nje-

nega ustvarjanja je podčrtavanje moči, ki leži skoraj v vsakem človeku in mu pomaga najti vselej srečen izhod iz vseh neprilik. Scheinplugova je pisateljica, ki s pridom goji rastlinico »Optimizem«, ker dobro ve, kakšno silno zdravilno moč ima za človeka. Vsa njena dramatična dela izzvenijo v pogumno povevko optimizmu.

KAJ SO »SKRIVALNICE«?

Za nedolžnim naslovom tiči jedro, ki je vredno več, kakor pokaže dejanje na prvi pogled. Kdo se gre skrivalnice? Mlado ljubljeno dekletu, ki uvidi, da hoče biti mož »močnejši«, da hoče biti zaščiten in voditelj ženi in je ne vidi rad samostojne, energične in učene. Tako igra zvito dekletu naivko in zavzame srce svoje žrtve. Tovarnar Friche, čigar žena postane, pa ima neljubo pravdo zaradi zapušćine in usoda hoče, da jo izgubi in z njo svoje podjetje. Katastrofa v rodbini! Velika skrbi, kako se bo znašla v novo siromašno življenje njegova navidezna luksuzna ženica! Kaj bo storila njegova mati, bogata patricijka, vajena dobrega življenja? In veliki in hrabri »močnejši« mož postane majhen in nebogljen. Tu pokaže pisateljica razliko med ljudmi. V dobrem gnotnem okolju živeča Fricheva mati in sin se ne znajdeta, ko stojita pred njim. Mati toži kakor Job na razvalinah bogatega doma in tudi sin

Edmund O' Hara:

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

— Da, to ni verjetno, sir, — je odgovoril plačilni ledeno.

Townsend se je kar naprej pahljal z zloženim računom.

— Morda bo deževalo jutri, — je dejal, ker mu je bila postala ta mučna tišina neznanost.

— Že mogoče, sir, — se je glasil hladen odgovor, potem je pa zopet zavladala tišina.

Ta taktika debeluhastega moža je detektivu vedno manj ugajala.

— Zajtrkoval bi rad, — je dejal tiho, dobro vedoč, da bo sledilo zdaj nekaj neizbežnega.

— Zajtrk prineso takoj, čim bo poravnana ta-le račun, — se je glasil hladen odgovor.

Townsend je ogledoval svoje negovane nohte.

— Plačal bom jutri. Danes sem precej slab, kar se tiče denarja.

— To ste trdili že večeraj in predvečerajšnjim, sir, — je ugotovil plačilni neusmiljenog. — Mi predlagamo račun trikrat. Trečjič je obenem zadnjič.

Townsend je sedel, položil nogo čez nogo in si prižgal cigareto.

— Nikar se ne šalite, — je dejal resno. — Jutri dobite svoj denar. Dotlej pa... — in hitro je prešel — bodo ti štirje kovčegi menda zadostovali kot zastava za ta malenkostni znesek.

Plačilni je srdito zmajal z glavo.

— Kovčegi ne zadostujejo, sir. Mi smo si večeraj dovolili pregledati njihovo vsebino — naenkrat se mu je obraz spaalil. — V njih je opeka, sama opeka. Ali nam lahko to pojasnite?

Townsend je ostal miren. Sladko se je smehljal.

— Opeko zbiram, — je dejal nedolžno. — Med njo naletimo tudi na zelo dragocene komade...

— Sir, — se je zadržil plačilni in od jeze mu je pritisnila kri v obraz. — Mar mislite, da bomo verjeli tej bajki?

— Saj tudi ni potrebno, — je priznal Townsend spočitljivo. Ker ste pa zahtevali pojasnilo, sem vam ga dal. Če hočete verjeti ali ne, to je končno vaša stvar in...

Plačilni je stisnil ustne in oči so se mu srdito zaiskrile.

— Sir, — je prekinil detektiva, — ali hočete plačati ali ne?

— Jutri, da.

— A danes?

— Danes ne, — je odgovoril Townsend odločno in za vsak slučaj je vstal.

In bil je skrajni čas, da je to storil, kajti drugi natakari in sluga sta komaj čakala, da prideta na vrsto. Vstopila sta in z grozečim izrazom na obrazu sta se vedno bolj bližala, pazéč pri tem, da bi za-

prla Townsendsu pot do vrat. Natakari je bil dokaj nizke in šibke postave, tem močnejši pa je bil sluga. Ta si je počasi zasul rokave in pokazal dve izredno mišičasti roki, povsem zadostni, da bi se napolnilo srce njegovega nasprotnika s skrbmi. Ni se žuril, bližal se mu je počasi kakor mačka, ki se igra z miško in zelo dobro ve, da ji plen ne more uiti.

— Izberi si kraj, kamor hočeš leči, — je dejal porogljivo. Zaničljivo smeh je spremljal te besede.

Townsend je še vedno stal v elegantni pozi, naslonjen na mizo in se delal, kakor da ničesar ne vidi in ne sliši. V njegovem žepu je bil samokres kakor vedno, toda detektiv si je moral to pot prizadevati, da se izmota kako drugače iz kočljivega položaja. Bilo bi zelo lahko držati vse tri može v šahu s samokresom, toda kaj bi dosegel s tem? Najbrž so ti dobro poznali grofa in preveč odločen nastop bi utegnil celo vzbuditi sum. S tem bi pa propadel ves Townsendov načrt, zasnovan prav na tej zamenjavni vlogi. Ne, ne, moral je računati s tem, da bo padlo nekaj udarcev. Na drugi strani pa ni smel dovoliti, da bi ga hudo pretepili, ker bi se utegnile pri tem odlepiti njegove prilipljene brčice in zopet bi bila prevara odkrita.

Bliskovito so mu šinile te misli v glavo. V naslednjem trenutku se je moral naglo skloniti in hitro odskočiti. Z zadovoljstvom je slišal, kako je njemu namenjeni udarec pesti na vso moč zadel mizo in kako je sluga od bolečin srdito zakričal.

Natakarija, po smrti svojega tovariša še bolj razdražena, sta navalila na dordevnega grofa. Town-

senda je zadelo nekaj udarcev, toda tem se žal ni mogel izogniti. Končno mu je bilo pa ljubeše dobiti tudi deset udarcev od teh dveh, nego enega samega, ki bi mu ga zadal sluga.

Tedaj se je na bojišču zopet pojavil orjaški mož. Njegova desnica je bila sicer nekoliko otrpela od silnega udarca po mizi. Toda zdelo se je, da enako spretno in nevarno vihti tudi levico. Townsend je moral napeti vse sile, da se je umikal udarcem in moral je prenašati udarce obeh natakarijev, malone brez obrambe. Zadeva je postajala nevarna. Bil je že čas storiti temu nevarnemu položaju konec.

Townsend je spretno odbil nov udarec razjarjenega sluga, obenem je pa njegova pest na vso moč zadelala želodec debeluhastega plačilnega.

Le-ta se je molče zgrudil.

— Ti si mi šel že dolgo na živce! — je vzkliknil detektiv. — To je bil sicer prepovedan udarec, enako pa je tudi prepovedano, da trije navale na enega.

Debeluh je stokal in se zvijal po tleh. Njegova tovariša sta za hip osupnila in to priliko je detektiv izkoristil. V enem skoku je bil pri vratih in na vso moč je ubral po hodniku, pokritem s prepregami. Glasne psovke so ga opozorile na to, da ga preganjajo. Vsa hiša je bila mahoma na nogah. Od vseh strani so prihitali natakariji. Toda Townsend je bil že odnesel pete in bežal je mimo njih, preden so spoznali, za kaj gre. Na begu si je zapel obleko in pogladil lase, vsaj deloma dostojna je morala biti njegova zunanost, kajti sicer bi ne mogel bežati po ulicah.